

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-basábos petít sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Ryáltár petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, január 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Csendes obstrukció.
- Készülődés az angol király koronázására.
- Megcáfolt hazugságok.
- Bűnvádi eljárás az udvari tanácsos ellen.
- Kivégzett japán szociálisták
- Modern mártírok.
- Rabok szökése az aradi rendőrség fogdájából.
- Akit kard elé kényszerítettek.

A városháza pincéi.

Arad, január 25.

A tekintetes betörő ur, a kit másfél évi börtönre ítélnék, vagy a nagyságos rablógyilkos ur, a ki a jogerős ítéletet várja, a királyi ügyészség barátságos épületében tölti el napjait. Villamos világítás, központi fűtés van a cellájában. A kényelemnek olyan két eszköze, a melyet a polgári sorban levő szabadlábon járó emberek nem mindegyike szerezhethet meg magának. Szobája tiszta, jól világított. Tápláléka egészséges, a minek ellenőrzése céljából az élelmet maga a királyi ügyész izleli meg, a börtönnek ez a humanizmusa helyes és igazságos. A kit a törvény csak a szabadságának elvesztésére ítélte, azt nem büntetheti meg olyan sanyargatással, amely az egészségétől is megfoszthatja.

Aki ellenben valamelyik éjszaka rendet zavart, vagy tilalom ellenére koldult (amit bizonyára megátalkodott szenvedélyből tesz), vagy aki másminő kihágásért kapott ítéletet s azt a „behajthatatlanság címén” leüli, annak

egy sokkal kegyetlenebb, egészségtelen és embertelen börtön jut részül. A városháza pincéjében van ez. A hivatalos neve: rendőrségi fogda. A tolvajsztár más névvel illette. Ezt a nevet a jóízűség megsértése nélkül bajos leírni. Azokkal az élősdiakkal kapcsolatos, amelyek ugylátszik állandó vendégei a rendőrbörtönnek. Nyirkos, sötét, piszkos cellák, arasznyi világossággal. Fűtve csak a cellák közös folyosójáról vannak valahogy. Igaz, hogy ezekben rövidebb időt szoktak tölteni, mint az ügyészség fogházában, de a ki ebben nyolc napot tölt, az a legsúlyosabb vétket is levezekelte. Két rab ma megszökött a rendőrségi börtönből. Irást hagytak hátra, a melyben azt mondják, hogy inkább fölakasztják magukat, mintsem ott még egy órát töltsenek.

Az ilyen helyen sanyargó kisebb bűnösök számára csak egy elégtétel, egy vigasztalás van hátra. Hogy a kik elfogják, bekisérik őket: a rendőrök — ugyanabban a pincében, majdnem hasonló körülmények között laknak, Mindenesetre tisztábban, s kétségtelenül féregtelenebbül, de ugyanolyan dohos, sötét, egészségtelen lakosztályokban, mint az elítéltek, vagy az előzetes letartóztatásban levők.

A mai idők szellemével durva elmentésben álló, súlyos igazságtalanság ez. A rendőrség börtönének már azért is enyhébbnek kellene lenni, mint az egyéb letartóztató helyeknek, mert igen sűrű, kikerülhetetlen az eset, hogy ártatlanok szenvedik el az elő-

zetes letartóztatás kínjait; elég ezeknek az alaptalan meghurcoltatás, minek tetézni a tyúkólban lakás borzalmaival? Még inkább gyakori az eset, hogy olyanok kénytelenek a fergésben ülni, akiknek nincs öt, vagy tíz korónájuk, amire elítélték, s a vagyonuknak ezt a hiányát kénytelenek megvezekelni. Az pedig épen igazságtalan, hogy a város rendőrei, akiket ez állandó őrszolgálat, a nyomozás, a kivonulások s egyebek tulontul elcsigáznak, a pihenő rövid idejét egészségtelen környezetben töltsék el.

Nem szívesen penditünk meg, vagy sürgetünk oly intézkedést, amely a városnak új áldozatába kerül, de a legsúlyosabb erkölcsi kötelességek elől a garasoskodó szellem se zárkozhatik el. Itt az ideje, hogy a város megfelelő, egészséges rendőrlaktanyát s ezzel kapcsolatosan az új büntető elvek szellemének megfelelő rendőrségi börtönt építsen. Ha eddig néha a fényezésnek, a fokozott kényelemnek áldoztunk, áldozunk erre az emberi szükségletre.

Ezzel az ügygyel meg lehetne valószínűsíteni a város rendőrsége decentralizációját. A külvárosok állandó panasza, hogy a tőlük távol levő városházában székelő rendőrség nem tudja kellően ellátni az ő közbiztonságuk igényeit. Ha a városháza rém-pincéi megszűnnek rendőrségi laktanyák és börtönök lenni, a kiköltözést meg lehet úgy oldani, hogy ez a kívánság is teljesüljön.

Valamit azonban mielőbb tenni kell. Megszökött rabok, züllött csa-

Kávéházi alakok.

Irla: Vértessy Gyula.

I.

Eladó legények.

Az ügyvéd ur gyűrött ábrázattal jön reggelizni. Míg megrendeli a világos kávé sok cukorral, fölél és két vizes zsemelével, szinte szégyenkezve rejti el arcát, vizes vörös szemét és egész becses züllött ábrázatját az újság mellé, az ismerős pincér szánakozó tekintete elől.

- Ugy-e, Adolf, kutyául nézek ki?
- Hát bizony jobban is nézhetne ki a nagyságos ur. De persze, megint lumpolni tetsettek?
- Jaj, Adolf, ha maga tudná, micsoda éjszaka volt ez megint.
- Tudom én jól, hogy a nagyságos urnak micsoda éjszakai szoktak lenni. Mindig lumpolnak, pedig ez nem okos dolog ám! Tönkre mennek az urak! Hej, ha én nekem nem kellene a kenyereimért fel lenni reggelig, hát már kilenc órákor mindennap az ágyba bujnék.
- Az ügyvéd ur nagyot ásítva sóhajtja:
- Nincs is jobb az alvásnál.
- Még se tetszik soha se aludni.
- Elég boldog vagyok érte.
- De ezt mindég csak reggelenként tet-

szik mondani, mikor fáradtnak tetszik lenni, de este bezzeg mindég jókedvű úgy-e az ügyvéd ur?

— Fenét vagyok, de mindég mennem kell, visznek. Hiszen jól van, én szeretek mulatni, rá is érek a dolgomtól, de a mi sok, mégis sok, — De kéremásan, senki sem kényszerítheti az embert arra, hogy mulasson, ha nem akar. Mulatni nem muszáj.

— Nem muszáj? Nagyon is muszáj. Persze maga ezt nem érti. De ez nem baj. Valamint az se baj, hogy megint lumpoltam. Megiszom a kávé, rá két pohár hideg vizet és rendben vagyok. Higyje el, Adolf, már csak azért is érdemes lumpolni, hogy másnap reggel a kávé utáni vizet olyan pompásan esik.

— Jól esnek az talán anélkül is?
 — Magának. De nekem nem. Az én gyomrom már raffináltabb. Ennek mindenhez különös ingert kell csinálni. Még a vízhez is. Megissza a vizeket, egypár lapot végigfut s azután megint odacsengeti a pincért:

— Azt hiszem, Adolf, két lány tojás pohárban jót tenne. Erőt kell gyűjteni, különben végünk lesz. Hát csak hozza Adolf a tojásokat. Míg Adolf odajárt, megérkezett az ügyvéd ur reggeliző-társa is, a kis kóvér patikus, aki patika nélkül, segédi minőségben kopaszodott meg. A bajuszát festi, hát így még fiatalabb legényt mutat, mint a mió.

— Barátom, mi így tönkre megyünk, — kezdi az ügyvéd ur.

A patikus kurta lábait nyugtatva s hátát dörzsölve, ásítózva feleli:

— Tönkre, tönkre! Hej, Adolf, kávé, két pohár friss vizet!

— Ugy-e, nálad is ég a pokol?

— De még hogy!

— Rendelj te is tojást. Ránk fér, hogy legalább táplálkozzunk.

— Adolf, azután tojásokat, kettőket! Bizony rák fér! Tulajdonképen végét is kellene már ennek a hajszának szakítani, mert letörünk, végkép letörünk.

— Ugy van patikusám: letörünk; sőt már is hervadozó, letört lilomok vagyunk. Pedig a letört lilomok, a hervadozó urak nem nagyon kellene a kisasszonyáknak s ha elhagyjuk magunkat, nem igen adhatjuk el magunkat; nem igen lesz farsangi vásár, füttyülnek rák a vevők.

— Különb is nagy a konkurrencia. Sok az egészséges, daliás házasulandó legény. S mi kezdünk kopni. Pedig ha még ez a farsang is füstbe megy, hát löttek a mi megházasodásunknak. Akkor legfeljebb leházasodunk.

— Biz' ez ilyenformán van. Pedig micsoda semmi emberek, a mi állásainkhoz képest semmi emberek kapnak szép, fiatal

vargók szavára ugyan nem szoktak adni, de arra mégis gondolkodóba esik a világ, hogy vannak, akik inkább választják a Bali Mihály köteleit, mint két napot a városháza köterében.

Csendes obstrukció.

— A képviselőház ülése. —

Állásjelentés.

Budapest, január 25.

A bankvita csendes vizei feltartóztatás nélkül folynak tovább. Habár az ellenzék szakvitának minősíti is a visszatérő frázis halmazát, melyet az egyes szónokaik variálnak, a munkapárt türelemmel várja a vita végét. Ezt tagadni próbálja az ellenzék és minden alkalmat keres, hogy a munkapártot a vita erőszakos megrövidítésére jelentkező hajlandóságot fedezhessen fel.

A Ház folyosóján ma élénken kommentáltak Perczel Dezső egy állítólagos mondását, aki ezt jelentette volna ki, amikor a bankvita esélyéről volt szó:

— Amennyiben az ellenzék február derekán túl akarja vinni a vitát, úgy rendeznünk kell a helyzetet, akár odabenn a teremben, akár magában az országban.

Ebből hirtelen házzabályszigorításra következtetnek.

Mikor Tisza István gróf megjelent a képviselőház folyosóján, élénken érdeklődtek felszólalása iránt. Tisza meglepetten válaszolt:

— Vidéken voltam, s ott olvastam, hogy én a bankjavaslatához a javaslat vitája során fel fogok szólalni. Őszintén szólva, ez eszem ágában sem volt, de most másként határoztam, s vagy ezen a héten, vagy mikor Aradról visszatérek, fogok felszólalni.

Eddigélé öt munkapárti, tizenegy Justh-párti, nyolc Kossuth-párti és öt pártönkivüli függetlenségi képviselő vett részt a vitában. Hátra van még a nagyobb beszédek közül Lukács László pénzügyminiszter, Tisza István gróf, Bánffy Dezső báró, Justh Gyula, Szterényi József, Déry Zoltán, Bizony Ákos, Holló Lajos, Bakonyi Samu, Rákosi Viktor, Hock János felszólalása, ezenkívül még vagy tizenöt Justh-párti és nyolc-tíz Kossuth-párti képviselő szándékozik felszólalni. Eddig ellenzéki részről

tizenhat határozati javaslatot nyújtottak be. Ezek benyújtói zárószó jogán még egyszer beszélni fognak. Ezek szerint az általános vitának nagyobbik fele még hátra van, de nagyterjedelmű részletes vita is várható, különösen az ötödik szakasznál, amelyet a függetlenségi pártokon kívül Andrásyék is támadni szándékoznak. A Justh-párt erősen bizakodik abban, hogy február végénél is tovább fog tartani a bankjavaslat vitája.

A mai ülésről a következőket jelenti tudósítónk:

Kabos Ferenc alelnök 10 óta után nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése és az irományok bemutatása után

Nyegre László jegyző felolvassa, hogy interpellációkat a következő képviselők jegyezték be:

Sümei Vilmos katonai brutalitások és Hlatky Zoltán közhuszár öngyilkossága tárgyában a honvédelmi miniszterhez.

Szmeccsányi György a Pool hajóstársaság és a kormány között a kivándorlásra vonatkozó szerződés tárgyában a belügyminiszterhez.

Huszár Károly a máramrosi közigazgatás tárgyában a belügyminiszterhez.

Huszár Károly Okirathamítás és család miatt vád alá helyezett Palotay Rezsőnek udvari tanácsossá váló kinevezése tárgyában a miniszterelnökhöz.

Az interpellációkra két órakor tér át a Ház. Napirend szerint folytatták ezután

a bankvitát.

Az első szónok Nadányi Gyula. Kimutatni igyekszik a most folyó bankvita hatását Európában, Ausztriában és hazánkban. A kormány nem a má nézve intézkedéseivel, hanem a jövőt tekintve. Feltéve, hogy az önálló jegybank felállítása némi rázkódtatásokat is okozna és ezt a szebb jövő reményében el kell tűrnünk. A mai állapotok fenntartása mellett a kifosztott és legyengített nemzettel a nagyhatalmi állást sem lehet majd fenntartani. Ezért van itt az ellenzék, hogy erre idejekorán figyelmeztesse a kormányt. Mert bármilyen törvényt hozna a munkapárt, amely a nemzet vagyonosodását elő segítse, az ellenzék is segítségére sietne. A kormány azonban nagy kudarc érte a pénzügyi téren. Ezért kéri a minisztert, hogy ne gyöngítse még jobban a nemzet alkotmányát és ejtse el az ötödik szakaszt. A javaslatot nem fogadja el.

Sümei Vilmos. Kijelenti, hogy a most folyó bankvita oly módon és magas színvonalon áll, mely örökké büszkesége lesz a magyar ellenzéknek. Polemizálni akar Wiczkenburg gróf előadó és Beczk báró beszédeivel.

Elnök figyelmezteti, hogy eddig nem volt szokásban a képviselők neveit elferdíteni.

Sümei Vilmos kijelenti, hogy az idegenhangzású neveket, melyek nem forrtak össze a magyar történelemmel, úgy ejti ki, ahogyan azokat olvassa Nagy tisztelettel viseltetik Antal Géza iránt, de nem osztja a bankról való felfogását. Okolicsányi Lászlót támadja ezután, aki a választói előtt nem merete volna elmondani ezt a beszédét, mert akkor nem ülne itt a Házban. De ha már elmondta, akkor az ő helye a tuloldalon a munkapárt között van. Viszszapillantást vet a koalíciós időkre, amikor az egész koalíció az önálló bank alapján állott és most azok az urak, akik Hegedüs Loránt szavait megtapsolták akkor, amikor a koalíciót a sárga földig lerángatta, két és fél év előtt tapsoltak a most gyűlölt koalíciós kormánynak. Beszél az erdélyi gazdasági viszonyokról és kijelenti, hogy a nemzetiségi bankok ott több kárt okoznak, mint a munkapárt az országnak.

Egy hang jobbról: Mi az!

Sümei Vilmos: Ott vannak a gyorsírói jegyzetek, nézze meg.

Lovász Márton: Azt mondta, hogy az erdélyi román bankok több kárt okoznak, mint a munkapárt.

Egy hang jobbról: Igazán?

Holló Lajos: Tán a munkapárt okoz nagyobb kárt?

Rakovszky István: Hisz önök négy évig voltak kormányon!

Sümei Vilmos: Ha nem tartottunk volna ki az önálló bank mellett, akkor ma is kormányon lennénk. Ezután áttér a közös bank statutuainak magyarázására. Határozati javaslatot nyújt be a mezőgazdasági hitel fejlesztésére.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Beck Lajos első sorban azt a kérdést vizsgálja, vajjon az önálló jegybank ki tudná-e elégiteni a magyar hiteligenyeket s arra az eredményre jut, hogy ezt nemcsak számszerűleg, hanem a magyar gazdasági élet sajátosságainak megfelelőleg (kis emberek hitele, mezőgazdasági hitel) is meg tudná tenni. Ezután rátér arra a kérdésre, vajjon az önálló jegybank sikeresen tudna-e működni, s főképpen megbirná-e őrizni aranyát. Jellemezvén az aranyvédelmi politika eszközeit: a diszkontó- és devizepolitikát, a prémiumrendszert, áttér a közös bank híveinek legfőbb argumentumára, a nemzetközi fizetési mérleg kedvezőtlenességére. Megvilágítja a készfizetések úgy közjogi mint gazdaságilag és konkrét propeziókat tesz a mezőgazdasági hitelnek a jegybank útján való támogatására. Hangsúlyozza, hogy a függetlenségi párt a gazdasági önállóságért küzdve a nemzeti élet kiépítésével programjának kézzel fogható tartalmat kíván adni.

leányokat, hozománygyal, apanázsszal, anyós nélkül.

— Nincs igazság a földön. A hatodik farsangot robotoljuk végig hiába.

— Nincs szemük a hölgyeknek, hogy miniket nem látnak meg! De hát ez az ő bajuk. Elesnek a legkiválóbb, legderékabb férjektől — mondta minden szerénység nélkül, nagyokat ásitozva és a szemét az öklével dörzsölve a patikus.

— Pedig ugy-e patyi, hogy tudnánk mi szerétei? S micsoda mintaférjek lennénk!

— Primák pajtás, a legprimábbak.

— Mennyi is kellene neked, hogy patikát vehess?

— Legalább hatvan-nyolevanezer korona: akkor maradna egy pár ezer korona forgó tőkém is.

— Nekem is legalább huszezer korona kellene, hogy megnyithassam az irodámat. Lásd én szerényebb vagyok, mint te.

— Hja a patika drága. De aztán jövedelmez is. Én egy patikából nagyszerűen, nagyságosasszony módra eltartom az asszonyt; de az ügyvédség rosszul is mehet és lehet, hogy kenyérre se telik, de a patikából mindég telik kalácsra, pessenyére.

— Igazad van patyi. Nekem is gazdagabb után kell nézni. Hogy is ne kellene, hiszen az adósságom is kiteszmár majd huszezer koronát.

— No lásd? Hát csak el ne számítsd magad! Be ne csapjanak!

— Ugy látszik egyáltalán nincs szándéka senkinek becsapni. Sőt nincs is kilátás üzletre. Pedig egy becsületes ügyvédi irodából is szépen lehetne ám pénzélni.

A patikáris ur az elköltött reggeli után jókedvre hangolódott és élcelődött.

— Ugyan, van is becsületes ügyvédi iroda...

— Csak a helyre érttem a becsületes jelzöt. Előkelő helyen kell lenni az irodának; a Belvárosban, vagy a Lipót-köruton, Margit-köruton. A jó hely, szép lakás imponál a klienseknek. Ha én a Kossuth Lajos-utcában lakom, az első emeleten, több bizalommal jönnek hozzám az emberek és szivesebben és könnyebben engedik magukat kifosztani, mintha a Karpfenstein-utcában lakom valami ronda bérház sötét harmadik emeletén.

— Cseppentett így van ez a patikával is. Azért kellene a fényes kirakatok, a márványos portálék. Micsoda patikát csinálnék én, ha beütne egy jó házasság!

— Hát még én micsoda ügyvédi irodát! De így? Tönkremegyek. Utolsó reményem ez a farsang. Ha most se tudok szert tenni valami jó pártira: meghaltam. Az adósságok hullámai összezsapnak a fejem felett és végem lesz, elnyel a tenger!

— Engem is! Ha török, ha szakad, patikát

kell szerezniem. Ezt a segédi állapotot nem lehet túrni tovább.

— Óh csak jönne már az a megváltó leány, ragyogó, fényes hozományglóriával!

— Csak jönne, csak jönne!

Adolf, a ki bizalmas közelségben hallgatta a két jóbarát beszélgetését, közbeszólt:

— Van lány annyi, hogy! Csak ne tessék válogatni nagyon. Mert úgy tetszik járnai, mint a gyerek, aki egyenes botot keresett magának az erdőben; egyet se talált elég egyenesnek, végre is kiért az erdőből és magával kellett vinnie egy rongyos, görbe botot — fejezte be találós meséjét a frakkos Menénias Agrippa.

II.

A kávéház grófja.

Ez is Adolf kedves alakja. Nem áll ugyan Adolf ur a gróf ural olyan bizalmasan, mint az eladó legényekkel, de nem is akar állni; mert így legalább nem kér tőle kölcsön a gróf ur.

Különben pedig a kávéház egész személyzete szörnyű büszke a grófi stammgasztra. Husz fillért se szivesen kölcsönöznek ugyan neki, hanem azért aki még nem tudja, azt büszkén figyelmeztetik, ha a kis sarokasztalhoz akar ülni, a kályha mellé.

— Kérem, az el van foglalva, a gróf ur asztala. A méltóságos ur rendes helye.

Beck Lajos azzal fejezi be beszédét, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Ezután áttértek az interpellációkra, melyekről lapunk más helyén számolunk be, és ezzel az ülés fél négykor véget ért.

Készülődés

az angol király koronázására.

— Védekezés az anarchisták ellen. — Ejjeli minisztertanács. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 25.

V. György angol király megkoronázása, amely a legjobb esetben is csak júniusban lesz, máris nagy gondot okoz az udvarnak és a kormánynak. A király, aki a ceremóniáktól eddig is huzódzott, nem halogathatja tovább a dolgot s belenyugodott abba, hogy a koronázás a nyáron megtörténjék. Az eddigi megállapodás szerint a koronázás napját június huszonketedikére tűzték ki.

Ugy látszik, mintha egész Anglia érdeklődése mostanában teljesen a június 22 ikén lefolyó koronázásra koncentrálódott volna. A legkomolyabb lapok is hasábokon keresztül foglalkoznak a közelgő nagy eseménnyel, de az udvari hivataloknak is ugyszólván ez adja meg legtöbb elfoglaltságuknak anyagát. Ámbár még jó öt hónap választ el bennünket a koronázástól, az udvarmagy elnöklésével máris nagy konferenciák tartatnak nap-nap után.

E tanácskozások legfőbb gondját a rangfokozatok megállapítása teszi ki. Továbbá itt állapítják meg a program legapróbb részleteit is, itt kerül döntésre, hogy a koronázó menet milyen utakat érintsen, hol emeljenek diadalkapukat, a diadalkapukon miféle történelmi esemény jelképeztessék stb. De London is kiveszi részét az előkészületekből. Egészen új toilettebe öltöztették az ódon Londont. Új utakat nyitnak meg, köveznek, aszfaltoznak, házakat meszelnek, új lámpákat szerelnek föl. London nem akar kevesebbnek látszani, mint a mi, a világ minden részéből ideseregő sokadalom szemében. Az angol világbirodalom igazi központjának, a világ fővárosának akar mutatkozni, külső megjelenésében is. A Westminster-apátság évszázados falai között is nagy átalakulások vannak készülöben, ahol március vége felé megszüntetik az

idegeneknek a belépést. Hétezer ember-részére kell ülni és állóhelyeket teremteni a templom hajójában s ez nem kis munkát ad. A legtöbb munkát azonban, mint ezt fennebb jeleztük, a ranglista összeállítása adja, hogy t. i. a sok ezerre menő angol főnemességet milyen sorrend illesse meg a koronázási ceremóniánál, a szegény listakészítőknek gyakran valóságos történelmi kutatásokat kell végezniök, hogy X. vagy Y. főrangú családnak megtalálják az öt igazán megillető helyet a listában. A koronázás ceremóniái nagyjában úgy fognak lefolyni, mint évszázadok előtt. A koronázási trónus alatt most is ott lesz a scame-i kő, amelyen az első scót királyok állottak volt, a koronázások alkalmával. A királyi koronát a canterbury-i hercegek helyezik a király fejére, míg Mary királynét a yorki hercegek fogják megkoronázni. Amikor a korona érinti a király homlokát, a jelenlevők a „God save the King“-re zendítenek és a peerek is fölteszik koronáikat. Közben a Towerben ágyudörgés jelzi a nagy esemény megtörténtét. Fontos része a koronázásnak az aransarkantyú fölmutatása, amely ősrégi szokásom alapszik. Az aransarkantyúnak a királyi palotába való átvivése szenvedelmes harenak az oka ezidőszerint. Három főrangú család küzd ezért a kitüntetésért, mindegyik ősi jusson követeli magának ezt a jogot és jellemző, hogy az angol lapok igen komolyan referálnak be időnkint a harc állásáról és arról, hogy melyik család jutott már közelebb a menyországhoz, a király aransarkantyújának egy kis bársonyvánkoson való cipelhetéséhez.

Politikai körökben híre jár, hogy aligha Londonban fog a koronázás lefolyni. Ugyanis a fényes esemény alkalmával sok idegen személyiség fog egybegyülni. Ezeknek a biztonságáról pedig vidéken jobban lehet gondoskodni. Több uralkodó csak abban az esetben hajlandó elmenni a koronázásra, ha egészen biztos abban, hogy az anarkistáktól nem kell tartaniok. A koronázásra ugyanis valószínűleg elmegy az orosz cár és a felesége. Az orosz udvar hetek óta érdeklődik, vajjon az orosz anarkisták Londonban vannak-e még és nem utasítja-e ki őket a kormány.

A nagy esemény miatt az éjjeli minisztertanács volt Asquith miniszterelnök vezetése alatt. Beható vita folyt afölött, hogy hol legyen

a koronázás. A kormány tagjainak egy része annyira óvatos, hogy csak házi koronázást kíván, még pedig Dowerban. Nincs azonban kizárva, hogy mégis Londonban fogják megtartani az ünnepséget. Ebben az esetben azonban a nyilvános felvonulások valószínűleg elmaradnak.

Megcáfolt hazugságok.

— Nem lesz tengerészeti minisztérium. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 25.

Justh Gyula tegnap büszkén jelentette ki, hogy neki nem kell a kormánytól borralaló, neki az önálló bank kell. Ő vitázik, akár emeli a kormány a gazdasági hitelre szánt milliókat, akár nem, akár tesz engedményeket a bankjavaslatban Lukács László, akár nem. Ezt mondta büszkén a követnek, aki híral vitte neki, hogy Lukács Károlyi Mihálylyal tárgyal egy kompromisszum ügyében.

Justh Gyula nagyon korán volt büszke, elhamarkodva iratta meg a lapjában, hogy ő nem fogad el borralalót. Senki sem kínált neki és az egész béke akciónak kalandos tervét a Justh-párthoz egyik közel álló ujság találta ki. Maga a pénzügyminiszter cáfolta meg a kalandos hirt.

Itt következik a

miniszter nyilatkozata.

A politikai köröket — mint fővárosi tudósítónk jelenti — egy pillanatra megzavarta az a tanácskozás, amelyet Lukács László pénzügyminiszter folytatott a képviselőház tegnapi ülésén Károlyi Mihály gróffal, az agráriusok vezérével és amelyről — mint az megirtuk — nem egészen megbízható helyről tegnap azt kürtölték világgá, hogy Lukács békét ajánlott az ellenzéknek, de az ellenzék a békeajánlatot kereken visszautasította.

Ma reggelre ugyan már kellő értékére szálították le ezt a hangos hirádat, mindazonáltal kérdést intézett egy ujságíró magához Lukács László pénzügyminiszterhez és megkérdezte tőle, mi igaz a tegnapi híresztelésekből.

A pénzügyminiszter nyilatkozata erre nézve így szólt:

— A híresztelések nem fedik a valóságot, mert én semmiféle leszerelésről nem tárgyaltam.

Ez a szenzáció tehát rövid életű volt. A kormány nem tett békeajánlatot és az ellenzéknek nem volt módjában azt visszautasítani.

Ehhez hasonló alapossgal kolportáltak ma a folyosón ezt a hirt:

A munkapárt egy része helyteleníti Berzeviczy Albert ama eljárását, hogy a bankjavaslat vitáját nem igyekezik szűkebbre szorítani. Ezért kitessékelni igyekeznek őt az elnöki székből. A terv szerint Zichy János gróf kultuszminiszter, aki annak idején, mikor a kabinet megalakult, a király személye körüli miniszterségre szemeltek ki, csakugyan ezt a stallumot nyerte el s az így szabaddá lett kultuszminiszteri tárcát ajánlják föl Berzeviczy Albertnek, akiről szintén volt annak idején ilyen minőségben szó s aki egyébként is kultuszminiszterviselt ember. A Házelnökségben pedig Perczel Dezső fogná követni Berzeviczyt, míg a munkapárt elnöki tisztjét Láng Lajosra ruházzák.

Tegnap a függetlenségi körben Lukács Lászlóval kapcsolatban azt is híresztelték, hogy a pénzügyminiszter a hadügyi kiadások emelkedéséből Magyarországot terhelő 38 millió koronát a most kibocsátott járadékkötvények egy részével akarja fedezni.

Lukács László pénzügyminiszter a 38 mil-

Az is. A méltóságos ur minden délután pontban öt órakor bevonul a kávéházba, nagy kegyesen, fejbőlintással fogadja a pincérek üdvözlését, azután lassan és óvatosan hogy rozoga tagjait meg ne erőltesse, leereszkedik az egyik székre, míg a másik székre, nem mindennapi erőlködéssel, a lábait rakja föl.

Ilyeténképen kényelembe helyezkedve s a tüzelegénnyel a kályhát megigazítván, fölcsapja a monokliját, kis kefével végigsimítja gyér haját és feketére mázolt, nyírott bajuszát s azután elnyafogja:

Adolf, kávét, sötétet, sok habbal, egy darab cukorral többet. Tudja, ahogy szoktam.

Adolf már tudja, hogy szokta. Egy darabbal kér többet, de legalább négygyel kell neki többet hozni, különben ordít.

Ezt a jó szokását tudja már mindenki és hozzák neki garmadában a cukrot. Kell neki szegénynek a reggeli teájához, meg a vacsorájához. El is dugja hamarosan, azután nagyuri kézmozdulattal ajakához emeli a esését.

Lassan szürcsöli a kávét, pedig ha nem restelné, ugyancsak habzsolná befelé. Mert mint Adolf ur egész biztosan tudja, ez a délutáni kávé szokott az ebédje is lenni a méltóságos urnak.

Hogy miből él a gróf ur, arról is tud felvilágosítást adni Adolf ur.

— Apró szolgálatokat tesz barátainak. Még egy ujságnál is kap valamit, ahol büszkék, hogy hirdetik, hogy a gróf ur náluk dolgozik.

Pedig dehogy dolgozik. Nem dolgozott ő soha világeletemben. A nevéből él. Az ujság őt küldi revolverezni ide, oda. A gszindlinek mindig imponál a grófi név! Hát ebből él. Valaha sokat elvert, de most csak így éldegél. Szomorú élet biz ez!

Hanem a gróf ur nem találja olyan szomorúnak. Sőt, ha akad hallgatója, igen vidáman elanekdótáztat.

— Tudja barátocskám, — ez is még a régi szép időkből való — mikor mi urak voltunk az urak. Mikor még lehuztattam a parasztot a tiz körméről, ha nekem úgy tetszett.

— Biz' az szép világ volt méltóságos uram — tódítottam a vén mihasznának.

— Most már persze nem lehetne ezt megcsinálni. A házi zsidómmal esett meg, gyapjút adtam el neki . . .

És elmondja az ugynevezett vig történetét, mely különben is szomorú, mert annyiszor hallotta már az ember.

Ő maga kacag rajta legjobban; sőt csakis ő. A hallgatója legfeljebb ha udvariassághból.

Az anekdotázás vége azután ez szokott lenni:

— Barátocskám, holnapig adhatna egy koronát kölcsön. Csakis kölcsön. Személyes sérítésnek venném, ha feltételezném, hogy másképp kérem. És a pisztolyom csöve elé állítanám. De remélem, erre nem lesz szükség.

Dehogy is lesz! Hiszen mindenki örül, ha egy korona árán megmentheti az életét...

liós többlet fedezésére nézve a következő felvilágosítást adta:

— A közös kiadások emelkedéséből Magyarországot terhelő összeg fedezete a költségvetésszerű folyó bevételekből fog történni. Én erre vonatkozólag már nyilatkoztam különben a pénzügyi bizottságban is és így ez nem titok senki előtt sem.

— Ajándékkölcsönnek — felelte erre vonatkozólag a pénzügyminiszter — nincs semmi köze a közös kiadásokhoz. A kölcsön törvényszerű rendeltetésére fog felhasználni. Az tény, hogy a szeszadó fölemeléséből várható jövedelem egy része a rendkívüli hadügyi kiadásokra fog fordítani, sőt én kellő óvatossággal már nem is állítottam be a költségvetésbe a szeszadó várható egész jövedelmét, hanem egy részt a hadügyi kiadások emelkedésével előálló szükséglet fedezésére tartottam fenn, a mi csakis kellő óvatosságból történt.

Elismerés Montecuccolinak.

Budapestről jelentik: A tegnapi előterjesztett közös költségvetésből kiderült, hogy Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok a második katonai rangfokozatba lépett elő. Eddig a hadügyminiszterium tengerészeti osztályának vezetője a harmadik rangosztályba volt és Montecuccoli kapta meg a közös hadügyminisztert és a két honvédelmi minisztert megillető rangfokozatot.

A Neue Freie Presse mai száma azt írja, hogy ez az előléptetés már előkészület arra, hogy a tengerészeti parancsnokságot kivegyék a közös hadügyminiszterium hatásköréből és tengerészeti miniszteriummá alakítsák át.

Ezzel szemben Bécsből azt jelentik, hogy ezt a tervet, melyről nemrég tényleg szó volt, illetékes körökben most már elejtették. Alkotmányjogi szempontból bonyodalmakat okozhatna egy negyedik közös miniszterium felállítása és ezért azt nem is kísérik meg. Viszont legfelsőbb helyen kifejezést akartak adni a Montecuccoli működése iránt való elismerésnek és ezért léptették elő a második rangfokozatba.

Kivégzett japán szociálisták.

— Harminckét ember a vérpadon. —

Távirati tudósítás.

Arad január 25.

Megemlékeztünk lapunkban arról, hogy a nemrég megalakult tokiói szocialdemokrata párt tagjait letartóztatták és a királyi család elleni összeesküvés címén perbe fogták. A pert hamarosan lefolytatták és valamennyi szocialistavezért halálra ítélték. Az ítéletet ma végre is hajtották, bár jóformán az egész művelt világ akciót indított az elítéltek érdekében. A tömeges kivégzésről a következőket jelentik:

A szocialistákat, akik között több nő is volt, letartóztatták és bár érdekükben ugy Japánban, valamint Európában és Amerikában is akciót indítottak, halálra ítélték és a mikádó az összes kegyelmi kérvényt visszautasította. Ma azután a halálos ítéletet Kotokó irón, feleségén és harminc társukon végre is hajtották. A kivégzés reggel nyolc órakor kezdődött és délután négy óráig tartott.

Teljesen csendben, néhány tanu jelenlétében, a nagyközönség teljes kizárásával folyt le a véres aktus a tokiói törvényszék udvarán. Mindössze egyetlen egy vérpad volt felállítva. Elsőnek Kotokót vezették ki cellájából és neki végig kellett néznie valamennyi társa kivégzését. A halálra ítélt nőkkel szemben a törvényszék azt a gyengédséget tanúsította, hogy csak az utolsó pillanatban értesítette őket a halálos ítéletről.

Az elítéltek nyugodtan viselkedtek. Félé-

lem nélkül, elszántan léptek a vérpadra. Kotokó mindvégig megőrizte nyugalmát. Mozdulatlanul, egyetlen hang nélkül nézte végig társainak kivégzését és emelt fővel lépett a vérpadra.

— Az igazságért halok meg — mondotta és a következő pillanatban az ő feje is lekullott a hóhér csapásától.

A véres napról a Sun című newyorki lap tokiói tudósítója a következő táviratot küldte lapjának:

— Borzalmasabb látványnak, mint Kotokó és társai kivégzésének, sohase voltam szemtanúja. Nem kivégzés, hanem tömeggyilkolás volt ez az aktus. A törvényszék udvarát öt centiméteres vérréteg borította, úgy hogy a jelenlevő nézők, bírák, újságírók a lépcsőre voltak kénytelenek felállni, nehogy ruhájukat beszenyeyzzék. Három hóhér és négy pribék végezték az undorító munkát, akik fáradságukért fejedelmi honoráriumot kaptak. A hóhérok európai szokás szerint frakkot öltöttek a kivégzéshez. A törvényszék előtt ezernyi tömeg várta az aktus végét, amelynek eredményét a hivatalos külön tudósításai között hozta nyilvánosságra.

Bűnvádi eljárás

az udvaritanácsos ellen.

(A kazárföldi állapotok szanálása. — Interpellációk a képviselőházban.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 25.

Éveken át duló harc szereplője Palotay Rezső, a kristályforrás tulajdonosa, akit a király e hónapban udvari tanácsossá nevezett ki. Palotay keserűvíz forrásokat vásárolt a komárommegyei Malsa és Nagyigmánd községben, ahol Schmidthauer Lajos komáromi gyógyszerész milliókat érő keserűvíz forrásai is vannak. A két szomszéd összeveszett amiatt, hogy mind-egyik vitatta az elsőbbség jogát a forrásokhoz, és Palotay azt vitatja, hogy a porosz birtokosoktól szerzett földekre állítólag egy nappal hamarabb adott foglalót mint a gyógyszerész. A komáromi törvényszéknél indult meg a pereskedés Schmidthauer a legkülönbözőbb címeken bűnvádi feljelentéseket adott be Palotay ellen, a melyeket azonban a bíróság mind elutasított. A gyógyszerész ekkor lapot alapított és abban csak Palotayt támadó cikkek jelentek meg. Csalással, okirathamisítással, megvesztegetéssel és sok minden egyébvel törekedett ellenfelét megvédeni. az elsőfokú bíróság elutasítása után a győri királyi táblánál, mely vállalta az ügyet és most fog dönteni a vádalahelyezés ügyében. Huszár Károlynak, aki Palotay kitüntetésé miatt ma interpellált, valószínűleg Schmidthauer szolgáltatja az adatokat, mert egy alkalmat sem szalaszt el, hogy Palotait erkölcsileg pellengérezze, aki neki veszedelmes konkurrens lesz az igmándi források elapadása után. Palotayék kétségbeesetten védekeztek Schmidthauer támadásai ellen. — Magán-detektívek dolgoztak éveken át annak felderítésére, vajjon Schmidthauer nem vette-e reá hamis esküre a földet állítólag előbb neki eladott tulajdonosokat és nem játszott-e össze a községi jegyzővel a telekkönyvi átírásoknál. A detektívek a gyógyszerész magánéletének minden jelenségét figyelték és évekre visszamenőleg gyűjtöttek adatokat Schmidthauer életrajzához. Ebben az ügyben Aradon is járt egyik fővárosi magán-detektív, aki egy ideköltözött, de ezelőtt Komáromban a gyógyszerész szomszédságában lakott uriembertől kért adatokat.

A ma elhangzott interpelláció háttérül mondottak el eme részleteket és itt adjuk az

ülésnek az interpellációkkal foglalkozó részéről a tudósítást:

A mai ülés jó részét az interpellációk töltötték be. Egész sereg érdekes interpellációt intéztek a miniszterekhez és az egész Ház osztatlan érdeklődéssel hallgatta a felszólaló képviselőket és a miniszterek válaszait.

Szmrecsányi György volt az első felszólaló, aki engedelmet kért és kapott arra, hogy a poolban levő hajójáratok és a kormány közt kivándorlók szállítása céljából kötött szerződés tárgyában benyújtott interpellációját holnap mondhasssa el.

(A kazár invázió.)

Utána Huszár Károly (sárvári) a Kazár földön folyó közigazgatási és igazságügyi viszázsok miatt interpellál. A kazárok áradása elért már az Alföldre. Itt a fővárosban is annyi már a galicai, hogy a zsidó hitközség védekezni próbál ellenük, nehogy a vezetést és a kilenc milliós jótékonyági alapot megkaparítsák az intelligens magyar zsidókkal szemben. Kérdi a kormányt, van-e tudomása a Kazár föld szociális bajairól, az ott elkövetett hatósági viszázsokról és mily intézkedéseket akar tenni az uzsora elnyomása és a kazárok további beözönlése ellen.

(Rendkívüli szabályok az uzsora ellen.)

Székely Ferenc igazságügyminiszter rögtön szólásra emelkedik.

— Érdemlegesen csak később fogok válaszolni az interpellációra, de már most megteszek egy pár megjegyzést. Kijelentem, hogy az egész kormány meg fogja tenni azokat az intézkedéseket, melyek a bajok szanálására szükségesek. A telekkönyvi hamisításokról feljelentés érkezett a miniszteriumba, melyre elrendeltem a tüzetes adatok beszerzését. Az uzsora ellen speciális intézkedést tenni nem lehet. Ugy látszik rendkívüli és energikus rendszabályokra lesz szükség. Ha a vizsgálatot befejezik, az eredményről jelentést fogok tenni a Háznak.

(Szolgálat a néppártnak.)

Farkas Pál személyes kérdésben szólal fel, Huszár egy idézetet közölt az ő könyvéből, mely a kazár kérdéstről szól, holott ez az idézet nem szóló nézete, hanem Egán Ede memorandumának egy idézete. Amit a kazár kérdés lényegére nézve irt, fenntartja, de nem identifikálta magát soha azzal a felekezeti izgatással, melyet Huszár pártja képvisel, könyvét négy év előtt a koalíció virágzásakor írta.

— Ennek is a koalíció az oka, kiáltozták gúnyosan a baloldalról.

Huszár Károly kijelenti, hogy Farkas Pál könyvét nem ő szedte elő a könyvtárakból, hanem Farkas maga adta át neki a könyvet és ő jegyezte ki azt a részt is, hogy citálja beszédében. (Nagy derűtség) Négy évvel ezelőtt ugyanez a vélekedése volt Farkasnak, mint Egán Edének. Ezt bizonyítja az idézet is.

Berzeviczy Albert elnök bejelenti, hogy miután Farkas Pál a néppártot is apasztrofálta a párt nevében Rakovszky István óhajt felszólalni.

Rakovszky István: Farkas Pál azzal vádolta meg a néppártot, hogy a zsidók elleni izgatást ők folytatják az országban. Kijelenti hogy ez az izgatás nem lehet nagyon veszedelmes, ha egy zsidó ember és képviselő, aki a tulajdonon ül ugyanennek a pártnak szolgáltat adatokat.

(Palotay udvari tanácsossága.)

Ezután Huszár Károly előterjesztette a miniszterelnökhöz második interpellációját, amely így hangzott:

Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról, hogy a hivatalos lap január 12-iki szá-

mában udvari tanácsosi méltósággal kitüntetett egyén, várpalotay Palotay Rezső ellen a győri királyi ítélőtábla előtt bűnvádi eljárás folyik közokirathamisítás, illetve csalás büntetése miatt? Mily nyomós indokok indították arra a kormányt, hogy ezt az egyéut legfelsőbb helyen, ügyeinek tisztázása előtt királyi kitüntetésre ajánlották?

Hajlandó-e a kormány a jövőben az ilyen fölterjesztések körül nagyobb óvatosságot tanúsítani?

Huszár meg is okolja interpellációját. Utal arra, hogy a kitüntetés érdemekért jár. *Nálunk lipótvárosi proccok és stréberek kapják.*

Berzeviczy elnök inti interpellálót, hogy használjon parlamentáris kifejezéseket. Rendre utasítja.

Huszár Károly: A kormány a kitüntetésekkel kortesszolgálatokat jutalmaz.

— Jó tanácsokat fog adni az udvarnak egy olyan ember, aki ellen bűnvádi eljárást folytatnak, szól közbe *Eitner Zsigmond* nagy derűtség között.

Huszár Károly felolvassa a perre vonatkozó aktákat.

Pető Sándor: Pereket nem lehet tárgyalni a parlamentben.

Berzeviczy Albert elnök rendreutasítja Petőt.

Huszár Károly: Csodálja, hogy Pető demokrata létére egy udvari tanácsosi kitüntetésért lelkesedik.

Pető Sándor: Mindegy, egy tisztességes ember perét nem lehet a parlamentbe hozni.

Berzeviczy másodszor is rendre utasítja Petőt.

Huszár Károly kijelenti, hogy nem tudja, mi lesz a bűnügy vége. Lehet, hogy kiderül Palotay ártatlansága, de egy vizsgálat alatt álló egyént nem lehet kitüntetni.

(A miniszterelnök válasza.)

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök nyomban válaszol. Csupán előleges választ lehet adni. Az első kérdésre kijelenti, hogy nem tudta, hogy a kitüntetett egyén ellen bűnvádi feljelentés volt beadva. Csak most értesült róla. Reméli, be fogja bizonyíthatni, hogy nem érdemtelenült ért a kitüntetés. Az óvatosság helyes, de csak addig, míg lehet. Egy nagy országban nem lehet konstatálni, hogy folyik-e valaki ellen vizsgálat, vagy sem.

Huszár Károly nem fogadja el megnyugvás képen a miniszterelnök választát. Kijelenti, hogy az ügygel az egész sajtó foglalkozott. A miniszterelnöknek kötelessége elsősorban felelősségre vonni azt, aki Palotait neki kitüntetésre ajánlotta.

(Mi a bűnper célja?)

Pető Sándor személyes kérdésben kért szót. Huszár aposztrofálta őt, holott őt semmiféle kitüntetés nem érdekli. Palotayt ismeri, kerültenek egyik polgára, kijelenti, hogy őt a kitüntetés dacára is tisztességes embernek tartja. (Nagy derűtség.)

A kitüntetések értékét nem becsüli. Kissé korán mosolyogtak, mert nem e miatt szólt közbe Huszárnak, hanem azért, mert mint jogász ismeri a bűnperek értékét és tudja, hogy azok sokszor csak a polgári perek kiforszírozására valók. Egy pert csak akkor lehet a parlamentben ismertetni, ha az illető az összes aktákat feltárhatja. Miért nem idézte Huszár a komáromi törvényszék megszüntető végzését?

Berzeviczy elnök: Ez nem tartozik a személyes kérdéshez.

Pető Sándor röviden kijelenti, hogy közbeszólásával csupán azt akarta jelezni, hogy ily

pereket esetleg ügyvédi érdekből a Házba hozni nem szabad.

A Ház ezután úgy az igazságügyminiszter, mint a miniszterelnök válaszait nagy többséggel tudomásul veszi.

Modern mártírok.

— A főrendező. —

*

Ma délután egy fürge messzinger a következő levelet hozta a szerkesztőségbe:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel bejelentem és kérem szives közlését, hogy a mai nappal beszüntettem bálrendezői működésemet és ily minőségben többé kapható nem vagyok.

Tisztelt uraim, szinte látom, mint kiáltanak fel önök e sorok olvasásakor: Hogyan, Gács a kitűnő főrendező megbolondult vagy „Mi az ürdög, Gács Manó a jeles előtáncos visszavonul. Ez lehetetlen!” Sajnos, a dolog igaz. Én még Gács vagyok, de már sem jeles, sem kitűnő és nem is kiváló. Mert amint megszüntem főrendező, báli előtáncos, maitre d'amusement, táncos aquiratőr lenni, eldobtam magamtól mindent, ami kiemelt, a mi a többi egyszerű fekete frakkos fölé helyezett, ami Gács Manót a többi közönséges halandótól megkülönböztette. A mai nappal én öngyilkosságot követtem el s bizvást megrendelhetném sírköve-met ezzel a felirattal: „Itt nyugszik Gács Manó dr. a huszadik század korán elhunyt kitűnő bálrendezője. Béke frakkjaira.”

Igen t. uraim, én ma öngyilkos lettem. A mai nappal lesülédtem a fekete ruhás niemandok egyszerű soraiba. Most járt éppen nálam „A városi kertészek gömbakác nyese szakosztályának vigalmi bizottsága” és felkérték főrendezőnek. Ridegen visszautasítottam őket. Meglepődve néztek rám és nem akartak hinni a szemüknek. Azt mondták bizonyosan viccelek és majd eljönnek holnapután. Arra kérem tehát önöket tisztelt uraim, tegyék közé a lapjukban, hogy Gács Manó a mai nappal megszünt főrendező lenni, ilyen ügyekkel őt ne zaklassa senki, őt ne keresse fel senki, mert vallás, párt és osztálykülönbség nélkül ridegen ki fog rugni mindenkit, aki ilyesfajta kérelmet elterjeszt.

Én torkig vagyok velük. Megeszmörlöttem tőlük. Ha egy frakkot látok, elfog az undor és szeretném megpofozni mindazokat, akik nem rendezők. Akik nem főrendezők. Akik nyugodtan aludhatnak egy héten legalább hatszor, akik kedvükre ehetnek-ihatnak azt, ami jólesik, akik alsózhatnak, amikor kedvük támad és nem kell abbahagyniok a játékot, amikor jól megy a lapjuk. Mert én mindezeket meg nem tehetem. Én egész héten nem alhatom, mert hatszor rendezőbizottsági üléssem van, a hetedik este pedig a mulatság zajlik le. Én nem ehetem sem hagymás rostélyost, sem rusznit, sem osztréheringet, mert nekem mindennap a legkülönbözőbb hölgyalbizottságokkal van dolgom. Nekem nincs egy nyugodt pillanatom az életben, mert amikor ebéd után egy percre leheveredem, akkor is táncrendek ugrálnak a gyomromon és kotillon-lidércek ülnek rá a mellémre. Én meguntam már, hogy mulatságokon mindig nekem jussanak a legöregebb és legidültebb leányok, meg azok, akik csak keringőt táncolnak, én meguntam cippelni a nagymama körgallérját, és kikeresni az egymásra hányt halomból a papa keménykalapját, amely biztos, hogy legalul van. És én meguntam már azokat a leveleket, amelyeket mulatság után való nap hozta a posta, és amelyek rendszerint így szólnak: „Disznó! Minek vállalja el a rendezést, ha nem konyit hozzá a leányaim egész este ültek a bálon. Az ilyen állat istállóba való, nem bálterembe. Egy apa.”

Hauem ami a legutolsó bálon történt, az beletőzte a mértéket. „A guruló aviatikusok Paul han köré”-nek rendeztem. Fényes bál volt hangversennyel. Ki akartam tenni magamért és hoztam egy idegen művésznőt. Kitűnő referenciáim voltak róla. Ugy énekel, mint egy idült zsiráf, de a lábszárait hét ország megbámulhatja. A nő meg is érkezett és a lábszárait a korzón már este bámultam. Előre furdóttam a sikerben. És mi történik? A hangverseny megkezdődik és a művésznőre kerül a sor. Felszólítom, hogy készüljön. Összeszedi a kottáit, egyszerre megáll és elkezd krakogni. Aztán odafordul hozzám:

— Édes fiam, nekem aszalt szilva kell. De rögtön. Hozasson aszalt szilvát.

— Mi az isten csodájának kell aszalt szilva, kérдем megrökönyödve.

— A rekedtség ellen. Érzem, hogy berekedek. Ilyenkor aszalt szilvát kell ennem. Másképp nem tudok énekelni!

Honnan vegyek én aszalt szilvát szombat este tíz órakor. A teremből türelmetlen moraj hangzott ki, könyörgésre fogtam a dolgot.

— Drága művésznő, talán jó lesz szilva nélkül is. Hiszen az ének, úgy is mellékes. A tánc a fő.

A művésznő sértődötten nézett rám.

— Uram, vegye tudomásul, hogy én énekes szubrett vagyok. Most már aszalt szilva nélkül semmi esetre sem énekelek.

Azt hittem rögtön megüt a guta. A rendezők egyre-másra jöttek sürgetni. A művésznő rendületlenül ült a pamlagon. Laborultam előtte és sirni kezdtem. Mióta III. gimnáziumban négy szekundát vittem haza, nem bőgtem ilyen keservesen. Nem használt. A művésznő durcásan vonogatta a vállát.

— Aszalt szilvát akarok. Csak nem fogom blamirozni magamat.

Az utolsó pillanatban mentő ötletem támadt. Elővettem egy ötvenkoronást és a művésznő elé helyeztem. Kétségbeesett pillantást vettem rá. Megértette. Eltette az ötvenkoronást és felállt.

— Csunya ember, blamirozni fogom magam, de magáért megteszem.

Kilépett a podiumra. Megkönyebbülten sóhajtottam fel. Azt hittem, minden rendbejött! Szépem jött rendbe. A művésznő rettenetes boszút állott. Csak énekelte és a lábszáraitól nem mutatott semmit. A közönség pissegett, az aviatikusok pedig meg akartak lincselni. Nagynehezen menekültem egy hátsó ajtón. Az egyik aviatikus utánam gurult. A Salac-utca sarkán rángázott.

— *Omannov* vagyok, — mondta zordonan. Uram, mi lesz az öt leánnyommal?

— Hagyjon engem élni, erditottam. A leányaim ülni fognak.

Az aviatikus vészfényesen csattogtatta az aeroplánja szárnyait.

— És mi lesz a belépti díjjal? És mi lesz a kosztümök árával? A vacsorával?

— Semmi közöm hozzá. — Hagyjon nekem békét.

— Adja meg legalább a gardróbot. — sóhajtott az aviatikus.

Adtam neki két pofont. Repült. A levegőből hálás köszönetet intett felém.

Tisztelt uraim! Remélem, ezek után békén hagynak. Én babéramon fogok pihenni. De ha önök arra szánják magukat, hogy valami mulatságot ütnék össze, szívesen állok rendelkezésükre. Kitűnő tisztelettel *Dr. Gács Manó*.

A levelet kézhezvette az *Örs.*

TANÜGY

— Aradi paedagogus kitüntetése. A Magyar Paedagogiai Társaság, amely a neveléstudomány kitűnőseit foglalja magában, egyhangulag rendes tagjául választotta *Láng Mihályt*, az

aradi állami tanítóképző igazgatóját, jeles szakmunkái és kiváló gyakorlati munkássága alapján.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Testőr*, vígjáték. A) bérlet.
Péntek: *Halhatatlan lump*, operett. B) előadás. B) bérlet.
Szombat: *Halhatatlan lump*, operett C) bérlet.

* **A Társadalomtudományi Társaság felolvasó ülése.** A *modern kapitalizmusról és a szocializmusról* beszélt ma a *Társadalomtudományi Társaságban Szabó Frigyes dr.* Témáját három részre osztotta. A mai előadás keretében azokról a módokról szövegezt, amelyek útján a modern társadalmi problémák megoldhatók. Különös részletességgel fejtegette a történelem tényeinek megértésére szolgáló sajátos lelki készséget, amely inkább művészi, semmint tudományos jellegű. A következő előadásokban a mai társadalom kialakulását és a jelenkori gazdasági érdekelletéket (agrárizmus és merkantilizmus, gyárpar és kisipar, polgári társadalom és szociáldemokrácia) tárgyalja. A nagyszámú közönség, amelynek soraiban többek közt ott láttuk *Neuman Adolf* gyárost, *Halász Jenő* ügyvédet, *Mandl Vilmos dr.* és *Steinitzer Pál dr.* ügyvédek, *Lukács Jenő dr.* főorvost stb., valamint számos hölgyet, az elvont témája dacára is az élvezetes előadást élénk tapsal jutalmazta. A legközelebbi előadás február hó 1-én, szerdán este 6 órakor lesz a Felső kereskedelmi iskola emeleti termében.

* **Tisza István gróf a rendőrség koncertjén.** A rendőrség koncertje, amely e hó 28-án este fél nyolc órakor fog a Fehér Kereszt emeleti dísztermében lezajlani, az idény egyik legsikerültebb hangversenye lesz. A koncert iránt oly óriási az érdeklődés, hogy az szinte páratlan. A koncertre, melyen *Tisza István gróf is megjelenik*, jegyek már alig kaphatók. A műsort azzal közli a rendezőség, hogy kéri a hölgyeket, sziveskedjenek helyeiket kalap nélkül elfoglalni. Műsor: 1. *Händel*: Sonata g moll 2 hegedű és zongorára *Arányi Adila* és *Hortense*. 2. *Paganini*: *Moses-Phantasia* *Arányi Adila*. 3. *Verdi*: Nagy ária, „*Traviata*“ operából *Kauffmann Hedvig*. 4. a) *Jensen*: *Murmeldes Lüftehen*, b) *Grädener*: „*Der Gärtner*“, c) *Alibi*: *Die russische Nachtigall* *Kauffmann Hedvig*. 5. *Sinding*: *Serenade* 2 hegedű és zongorára *Arányi Adila*, *Jelly* és *Hortense*. 6. a) *Saint-Saens*: „*Le Deluge*“, b) *Debussy*: „*Menuelle*“, c) *Debussy*: „*Eu bateau*“, d) *Wieniawsky*: „*Valse copriccioso*“ *Arányi Jelly*. 7. a) *Hahn*: „*Si mes vers avaient*“, b) *Massenet*: „*Ouvre tes yeux blous*“, c) *Chaminadé*: „*L'été*“. 8. *Arditi*: „*Parla*“ hangverseny keringő *Kauffmann Hedvig*. A zongoránál *Dienzi Oszkár* ül.

* **Dohnányi Ernő hangversenye.** Csütörtökön este tartja meg hangversenyét *Dohnányi Ernő* világhírű zongoraművész a Fehér Kereszt-szálló dísztermében. A hangverseny az idei szezon legkimagaslóbb művészi eseménye lesz és igazolja ezt az a nagyszabású érdeklődés is, amelylyel az aradi műértő közönség a hangverseny elé néz. Holnap csütörtökön még válthatók jegyek *Weisz Leó* könyvkereskedésében, de tekintettel arra, hogy a jegyek nagy része már elkelt, kívánatos volna, hogy a hangversenylátogató közönség még a délelőtti órákban intézkedjék jegyei iránt, hogy mindenki megfelelő helyhez juthasson. 6951

* **A testőr.** *Molnár Ferenc* nagyszerű vígjátékának a napokban lesz több külföldi színházban a premiérje. A szellemes vígjáték előadási jogát először a bécsi *Deutsches Volkstheater* vette meg, majd a berlini, hamburgi, müncheni színházak siettek a darabot megszerezni. *Molnár Ferenc* darabja előreláthatólag a siker ugyanazt az utját fogja befutni, mint az *Ördög*. Aradon holnap este adják negyedszer ezt a kitűnő darabot. A címszerepet ezúttal is *Szendrey Mihály* adja. Partnere *Novák Irén* lesz. A többi szerepet *Benkőné*, *Zalay*, *Várnay* játsszák.

* **Schakespeare előadásról eltiltott diákok.** *Jámbor* halandók, akik eddig csodálattal bámulták *Schakespeare*nek, a leggazdagabb lelkű embernek ajándékait, tanuljatok egy kis irodalmat — a pécsi állami főreáliskola direktorjától. Mert ott egészen eredeti, teljesen önálló szempontból bírálják el *Schakespeare* irodalmi működését. A pécsi állami főreáliskolában *Schakespeare*t besorozták a *Fidibusz*, a *Kis Élelap*, a *Magyar Figaró* munkatársai közé. Kimondták rá a halálos ítéletet, megbélyegezték. S tudjátok, ah tudjátok-e *Jámbor* halandók, mivel bélyegezték meg, mit sütöttek rá a brit szellemóriásra. Egy gyilkos, szégyenletes, megölő, művelt családok asztaláról eüző szót. Nem akarjuk a kíváncsiságot a végsőkig fokozni, inkább megsugjuk, eláruljuk a titkot. A főreáliskola hivatalos felfogása szerint *Schakespeare* pornográf. Ugy bizony. *Rómeó és Juliáról* azt hitték, vallották, mondták eddig, hogy a szerelem legnapfényesebb himnusza, a legtisztább, legnemesebb zsolozsma, melyet ember a leglényesebben ember szívenedélyről irt. Méltóztassék tudomásul venni, hogy pikáns, trágár, frivol alkotás a szívmelegrengtető tragédia. Annyira mocskos, posványban gázoló, mocsaros alkotás, hogy a főreáliskola derék növendékeinek nem szabad végig nézni. A tanárok féltik a fiatal lélek üde zománcát, frissességét, tisztaságát — *Schakespeare*től! *Rómeó és Juliától*!! A pécsi főgimnázium tanulói nem kaptak engedelmet hogy színházba menjenek, tegnap este, mikor *Beregi Oszkár*, az országosan, sőt Európa szerte elismert művész magyarázta, értette meg *Rómeó* tiszta tüzrel lángoló szerelmét. A direktor, már a színházdirektor, bizonyára örömmel látta, hogy a diákok elmaradtak a klasszikus estről, melyet jórészt az ő kedvükért rendezett s bizonyára biztatás, bátorítás volt számára a direktor, már mint a főreáliskolai direktor ily eljárása arra, hogy a jövőben több klasszikus estet — ne rendezzen.

* **A halhatatlan lump premiérje** A színházban már befejezték a *Halhatatlan lump* betanítását és minden készen várja a premiért. Régióta nem tekintett oly várakozással a színházintézet vezetői elé, mint a pénteki lázasnak ígérkező premiérre, amelyhez jogosan fűz nagy reményeket a színház. Az operett minden jó tulajdonsággal rendelkezik. A zenéje igazi operettmuzsika, amely nem banális, hanem minden könnyedsége mellett értékes és tartalmas. A szöveg szintén kifejező és távol áll a megszokott operettlibrettók tucat-termelésétől. Végül pedig — és a színészek szempontjából talán a főszempont — a darabban néhány par excellence szerep van, amely már egymaga is biztosítja a sikert. Ezek a szerepek a legjobb kezben vannak és *Dióssy Nussi*, *Zalay Margit*, *Sütő Manci*, *Benkőné*, *Heltay*, *Polgár*, *Várnay* nagy ambícióval készülnek alakításukra. Főként *Heltay* és *Dióssy* szerepei hálásak. Az operett egyéb érdekességben sem lesz hiján. A harmadik felvonásban szobrot lepleznek le, amely az operett egyik szereplőjének, *Heltay Jenő*nek szobrát jelképezi. A színházgató kü-

lön erre a célra *Albert Andor* aradi szobrászszal elkészítette *Heltay* mellsobrát. Érdekes lesz a hatvan tagu gyermekkar éneke is, amelyet *Csányi Mátyás* tanított be. Az operettet *Polgár Sándor* rendezzi.

* **Zongoraművész a Huberman-estélyen.** A *Huberman*-koncertet rendező cég, mint értesülünk, művészi értékkel bíró figyelemben részesíti a hangverseny nagyszámú közönségét. A hegedű nagymesterének kíséretében ugyanis egy elsőrendű, kiváló zongoraművész érkezik meg, aki az amúgy is értékes műsort két önálló számmal gazdagítja. A január 29-én este 8 órakor a *Fehér Kereszt* nagytermében lezajló, hangversenyre jegyek már csak mérsékelt számban kaphatók ifj. *Klein Mór* cégnél. Telefon 252 szám.

* **A balkáni hercegnő — vasárnap délután.** A színházgató vasárnap délutánra a balkáni hercegnőt tűzte ki, amelyben *Dióssy Nusi*, *Rontay Boriska*, *Huszár*, *Beregi*, *Polgár* lépnek fel.

* **Az Uránia új műsora.** Rövid egymásutánban az *Uránia* mozgófényképszínház olyan változatos, tartalmas, szenzációs felvételeket mutatott be az aradi közönségnek, amely mindenkor méltó volt arra az óriási érdeklődésre, amelylyel a közönség az előadásokat honorálta s amelyekkel méltán szolgált rá a sajtó dicséretére is. Az új műsor tartalom s a felvételek elsőrendű voltánál fogva méltó a régi műsorokhoz a színes, változatos és felette érdekes képek mindegyike a kinematografiának ugyszólván remekműve. Leggyönyörűbb kép a *mumia*, amely *Ganthier Theofil* halhatatlan beszélye után készült, s egyike a legszebb, legsikerültebb mozgófényképfelvételeknek, amelyet az utóbbi időkben produkáltak. A természet csodái című felvétel a komoly, tudományos felvételek egyik legszenzációsabbja s ezenkívül még hat szebbnél-szebb humoros, látványos és drámai kép teszi változatossá, élvezetessé az *Uránia* színház elsőrangú műsorát. 175

* **A kék gyémánt.** (Detektívdráma.) A világ leg szenzációsabb detektívének nevét számos regény örökölte meg. Ma nincsen ember, aki nem ismerné *Sherlok Holmes* nevét s aki ne érdeklődne izgalmas bravurjai iránt. Különösen élénk emlékezetben maradnak azok az idegizgató történetek, amelyeknek másik szereplője *Lupin Arzén*, a legnagyobb bűnöző talentum körül történtek. *Lupin Arzén* és *Sherlok Holmes* nevét ezek a detektív-történetek elválaszthatatlanná tették. Érthető is, mert a detektívzseni csak ott ragyogtathatta nyomozó tehetségét, ahol *Lupin* raffinált agya s ügyes keze dolgozott. *Sherlok*ról és *Lupin*ről irt regények között a legnagyobb érdeklődést a világhírű „*A kék gyémánt*“ című dráma tudta felkeltetni, mely a legkisebb momentumában is fölötte izgalmas. A regények után „*A kék gyémánt*“-ot a legnagyobb francia színházak egyikében lejátsszották a kinematográfia számára s most a kiválságosabb mozgófényképszínházak, melyek nem kimélnék horribilis anyagi áldozatokat sem, abban a helyzetben vannak, hogy a világhírű detektívdrámát bemutathatják a közönségüknek. Ilyen kivételes helyzetben van az *Apolló*-színház is, mely nagy anyagi áldozatok ellenében megszerezte a dráma előadási jogát. Az eseményszámba menő detektívdráma több felvonásból áll. Az első vidéki premiér holnap csütörtökön lesz az *Apolló*ban. A kék gyémánt, tekintettel a darab iránt való versengésért, csak rövid ideig maradhat műsoron. 177

Akit kard elé kényszerítenek.

— Affér több csattanóval. — Felüket inzultáló párbajsegédek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25

Maione mester bizonyára kevés olyan kodélys lovasias ügyre emlékezhetik vissza vivőmesteri praksisában, mint amilyen ma reggel hét órakor intéződött el a Fehér Keresztben levő vivőtermében. Két kisebbbrangu állami hivatalnok állott szemben egymással, azaz hogy nem is állott, és mégis egy kis hiba, hogy a lovasias ügynek halálos kimenetele nem volt.

Az egyik lovasias folet tudniillik ez ügyből kifolyólag elütötte egy bérkocsi és kevés hiányzott, hogy agyon nem gázolta. Ez így sületlen viconek látszik, pedig egyáltalán nem az. Tessék csak meghallgatni a közbeeső csattanókat, amelyek ehhez a frappáns befejezéshez vezettek.

Az előzményekből mindössze annyit említünk meg, hogy vasárnap délután a két állami hivatalnok élénkon összekülönbözött és az egyik, akit a könnyebbesség kedvéért nevezzünk röviden A-nak prókáltatta a B-vel jelzett urat. B. nem nagyon szívesen ugyan, de hosszabb kapacitálás után végre meg is nevezte segédeit két színházi kardalós személyében.

A két fél segédei összeültek és „beható megbeszélés után” konstataáltak, hogy a megtörtént sértéseket csak vérrel lehet lemosni, s azért kardpárbajban állapotok meg. Kitűzték az időt ma reggel hét órára és a terem bér előfizetésének szigorú ígérete mellett — Maione mesternek e tekintetben sajnos tapasztalatai vannak — kibérelték a vivőtermet.

Ez még hétfőn este történt. Azóta B. ur segédei felükért tüvé tették az egész várost, se nem ettek, se nem ittak, sőt a próbákat is elbúcsúzták, úgy keresték, hogy a segédek határozatáról értesítsék. De igyekezetüket zord sikertelenség koronázta. B. ur — úgy látszik tudomást szerzett arról, hogy a dolog kezd komolyra fordulni — ellillant mint a kámför.

Csak hogy a lovasiaságért lángoló segédeken még se tudott kifogni. A négy megbízott tegnap este újra összeült tanácskozni, hogy most már mitévők legyenek. Abban állapotok meg, hogy miután hajnali hét órakor jóra való bohém ember úgy se tud felkelni (A ur segédei között is volt egy bohém, egyik aradi portrészobrász) az éjszakát át fogják pityizálni és a vonakodó B. urat puha párnái közül viszik a vivőterembe.

Igy is történt. A két kardalós reggel hat óra tájban megjelent B. ur lakásán és minden ellenkezés dacára kibúzták az ágyból, felöltöztették és elvitték a Fehér Keresztbe. Ekkorra már az ellenfél is ott volt teljes készülettel. A párbaj megtartása azonban elháríthatatlan akadályokba ütközött. B-nek először nem volt orvosa, másodszor nem volt pénze teremköltségre, harmadszor pedig egyáltalán nem akart verekedni. Az első két akadályt még csak el lehetett volna háritani, mert Maione mester határozott ígérete fejében hajlandónak mutatkozott a termet hitelezési alapon átengedni, de a harmadik gátló-ok elhárítására minden törekvés kudarcot vallott. S ez volt az a drámai mag, amiből hirtelen érzékenyen csattanós fordulatok keletkeztek. Ekkor már nem a párbaj ütközött és nem akadályokba, hanem B. ur bizonyos heves színészi gesztusokba. Az első csattanóknál ugyanis részben B. ur volt a passzív, részben a két kardalós segéd, vagy segéd kardalós volt az aktív szereplő. Minek ide a sok beszéd, a két kardalós sürü egymásutánban inzultálta a saját felét s ezzel a társaság hazafelé indult.

Mikorra azonban a szálloda kapuján kiértek B. ur úgy találta, hogy itt rajta nyilván valami meg nem érdemelt sérelem esett. Odament tehát

egyik segédéhez, aki állítólag régebben huszártiszt volt és eléje állva, minden átmenet nélkül így szólt:

— Maga egy komisz fráter, egy közönséges csirkefogó.

A derék kardalós orra a kedves megszólításra nemsokáig késett, hanem olyan súlyos választ adott, hogy a kitűnő B. mester kitámolygott az ut közepére. A következő pillanatban a szürkülő reggeli utca járókelői ijedt kiáltásban törtek ki, mert a széduiten ténfergő lovasgot egy bérkocsi elütötte és csepp hiba, hogy agyon nem gázolta.

Ezzel a nagy jelenettel aztán a lovasias ügy véget is ért és a szereplők részben nyugodtan, részben vegyes érzelmekkel elszéledtek.

Rabok szökése az aradi rendőrség fogdájából.

— Botrányos állapotok a cellákban. — Hol lakik a rendőrlegénység? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Ma éjjel az aradi rendőrségi börtönnek nevezett földalatti odukból megszökött két rab: Groszvirt Mór és Bakos József.

Jól tették, okosan cselekedtek, elismerés illeti a két csirkefogót, legalább ez egyszer valami hasznosat miveltek az életükben. Mert aki az aradi rendőrség börtönéből nem tör ki, az vagy lusta vagy annyira gyenge, hogy nem tudja legrugni a piszoktól elkornadt ajtókat, melyek a börtön lakóit arra kényszerítik, hogy az őskori barlangoknál is sötétebb, nedvesebb, büzősebb, piszkosabb és visszataszítóbb vackokban teljesen elzüljenek. Ezeknél, a kloakalakásoknál is undorítóbb oduknál csak még egy valami rettenetesen visszataszítóbb: az aradi rendőrlegénység laktanyájának csufolt közegészségügyi botrány.

Ma délelőtt mikor a rendőrségen megtudtuk, hogy az éjjel két rab hátat fordított a szibériai olombányák földalatti halálkamráival sikeresen versenyző tömlőcöknek, meg akartuk tekinteni a rémes hírű „rendőri fogdát.”

— Akkor vagy tessék átöltözni vagy pedig fürdőről gondoskodni a látogatás után — mondotta a rendőrtisztviselő, akinek arcán már a látogatás hírére is végig futott a szégyenpirja.

A hol maga a rendőrség is így itéli meg azt a helyet, ahol legtöbbször az élet nyomorultjai vagy kisebb mérvű megtévedésért elítéltek töltenek sokszor heteket, nem kellene sok szót vesztegetni arra, hogy az illetékes tényezőket figyelmeztessük a baj azonnal szükséges orvoslására. Nem kellene a városháza pince-lakásainak leírásához kiáltó színek és ríktó rajzok. Akiben él egy szemernyi józanság az arepirulás és felháborodás nélkül nem járhat a „sójak folyosóján.”

Maguk a folyosók szűkek, alacsonyak és levegő nélküliek, sötétek, nedvesek és piszkosak. Oly piszkosak, hogy a szenny a frissen mázolt més réteg alól is kiütözik. Hiába mossák fel reggelenként már öt órakor a gránit kockákkal kövezett folyosókat. A kövek közötti föld folyton porzik, tele van a levegő finom homokkal, amely mindenüvé lerakódik. Alig egy lépés széles terület a rabok sétáló helye, akiket délután öt és hat óra között „járkálnak.” Nem sok hasznát veszik, „a levegőn” való mozgásnak. Tudniillik részint nem tudnak járni, mert a sötét, dohos és poshadt levegőjü zárkákban a tagjaik elgémberednek, másrészt pedig a „séta helyén” (?) minden van, csak levegő nincs. Nyirkos, nedves és romlott valami, aminek a szaga azt az

érzetet kelti, mintha valami feloszló hulla feküdnék valamely sarokban.

Ez a sétatálya. Elképzélhető milyenek a zárkák?

A legnagyobbat, mely körülbelül valamivel nagyobb mint egy rendes lakószoba és harminc ember befogadására van szánva, két hét előtt dezinficiáltak, mert egy tifusz beteg rab volt benne. Két hét után olyan szag volt benne még ma is, hogy megszédítette és gyorsan távozásra készítette a látogatót. Fapricsesek állnak a fal mentén, amelyek alvóhelyül szolgálnak, de szalmazsák és takaró nélkül. Félnégyzet méter nagyságu ablakon át szűrődik be a viláosság, de a folyosóról, melynek viszont nincs ablaka az udvarra. Alacsony bolthajtásos a mennyezete, melyről állandóan szivárog a nedvesség és ha a Maros megárad, akkor a padlón a vízben topognak azok a szerencsétlenek, akiket a sorsuk ide kárhoztat. Ez a fogda diszterme.

A többi zárkának leírására csak Gorkij színeiből kölcsönvéve adhatunk megfelelő rajzot. Az orosz börtönök nem lehetnek embertelenebbül berendezve, mint az aradi rendőrség zárkái. Mikor a fogdafelügyelő egyiket kinyitotta és a kicsapó, nedves párák eloszlása után láthatóvá vált az a néhány toprongyos alak, mely vadállathoz nem méltó helyen összekuporodva, félig meztelenül, kenyéren és vizen táplálkozva itt napjait tölti, az ember kénytelen volt hátat fordítani. Azt a látványt szem nem bírja meg. A szájalomra méltó páriák mintha valami nagy üstben fűttek volna, mint a hogy Dante a Pokolban leírja. Elernyedve, kidülledt és vérvörös szemekkel, a piszoktól és az őket körülvevő levegőtől megpuhitva alig tántorognak. És egyik zárka rosszabb, mint a másik. Korom sötétség, bűz és piszok. Ez van bennük bőven.

Kivételesen az a magáncella, amelyből a fentebb említett két rab megszökött. Megszökött azért, mert inkább a legsúlyosabb büntetést hajlandóak lettek volna elviselni mint az aradi rendőrség fogdájának egészségtelen, testet lelkét ölő, miazmás és fertőzőt óduit.

Tisch Mór dr.-nak, Aradváros nagyszivű főorvosának figyelmét kell felhívunk ezekre a földalatti kloakákra. Jelentse fel a rendőrséget közegészségügyi kihágás miatt, hadd ítéljek el ennek a kívül fényes városnak egyik hatóságát amiatt, hogy a kezébe kerülő emberekkel rosszabbul bánik, mint az állatszeliidő a puszták lakó vadállattal.

A fogdakkal egy helyen van a rendőrségi laktanya. Kisebb-nagyobb szobák. Tisztára megszeltek, de egyáltalában nem emberi lakásra méltóak. Ha valaki végig megy a városháza ama részén, a hová ezeknek az egészségtelen kazamatáknak az ablakai nyílnak, akkor megtudja, hogy mi az — emberölés. A rendőrlegénység szobáiból, a hol rendes ruha, lábbeli szárad, olyan orresavaró szag árad fel, hogy azt kell hinnie nem élőlények lakóhelyén, hanem valamely hullakamra közelében jár. Egyik szobában 17, a másikban 25 ember van összezsúfolva oly módon, hogy az ágyak között egy tenyérnyi szabad hely aranyért sem található. Itt élik le napjaikat, itt pihenik ki fáradalmaikat, itt költik el ebédeiket az elcsigázott, elfáradt emberek, akiktől a polgárság önfeláldozást, összes erőiknek megfeszítését és ambíciót követel.

Embortelenség nem is kellő kifejezése annak a lakásnyomorúságnak, amelyben a rendőrlegénység teste és lelke elpusztul.

— A kulturpalota fog ékeskedni ezeknek a szomorú helyeknek társaságában, mondotta a kalauzólo rendőrtisztviselő. Lehet ott kulturáról szó, a hol ilyen állapotok vannak? vetette fel az igen helyén való kérdést.

A két szökevény rabnak is az a nyomorúság juttatott alkalmat, mely a fogdák fütése körül van. Egy közös folyosóról fülük két magánzárka. Ha az ajtón lévő nyílást éjjelre elzárják, akkor egyáltalában nem jut be meleg a cellába.

A letartóztatott kabátolvajok tehát azt kérték a kulcsártól, hogy hagyja nyitva a nyílást, amit ez tekintettel a nagy hidegre, meg is tett. Éjjel egy óra tájban aztán a nyíláson át az egyik kinyult és elérte a kulcsesal be sem zárt lakatot, azt kiemelte és a folyosó ajtaját kinyitotta. A nedves föld tudniillik nem tartja már az ajtó esapózárját és így belülről is, kulcs nélkül, egy rándítással szét huzhatók az ajtószárnyak. Az udvarról a városháza hátsó kapujához értek. Ezen csak át kellett mászniok, hogy szabadoknak mondhassák magukat. A kapuőr nem hallott neszt és ezért csak reggel öt órakor vették észre a szökést.

HIREK.

Kétszáznyolcvanötezer koronás per aktái eltűntek.

— Boszúból ellopott iratok. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 25.

Temesvári ügyvédi körökben példátlan eseteket sutognak, példátlan és valószínűtlen híreket mesélnek egymásnak. Avagy nem példátlan, nem valószínűtlen dolog-e, hogy a temesvári törvényszéken akták tűnhessenek el? Akták, melyekben fontos polgári, magánjogi perekről van szó, akták, amelyekhez nagyjelentőségű, pótolhatatlan dokumentumok vannak mellékelve! Nos, ez a valószínűtlen, ez a lehetetlen, ez a példátlan dolog a temesvári törvényszéken több ízben megtörtént.

Előfordult többször, hogy mikor tárgyalást akartak tartani valamilyen ügyben, egyik-másik aktacsomót nem találták. Keresték, kutatták, végül egy része a esomónak előkerült, más része eltűnt végkép és sok vita, pereskedés után elesült az ügy. Ujabban azonban olyan eset történt, amely aligha lesz csendben elintéztető, lévén ezuttal egy pör aktáiról szó, a melyben nem kevesebb, mint kétszáznyolcvanötezer koronáról van szó.

Ma reggel ebben az ügyben tárgyalást akartak tartani, de ekkor a felek nagy meglepetésére és az illető bíró ijedelmére kitűnt, hogy a pör aktái nincsenek meg, az egész aktacsomó hiányzik. A kutatás, keresés eredménytelen marad, az aktacsomó eltűnt! Értethető az érdekelt peres fél felháborodása, ha megemlítjük, hogy a peres aktákhoz eredeti dokumentumok voltak csatolva, amelyek most persze szintén elvesztek.

Az a bíró, akinek szobájából az akták eltűntek, ama nézetének adott kifejezést, hogy egy szolga, aki haragszik rá, boszúból eltünteti az aktákat. Állítólag bünvádi vizsgálat is van már folyamatban. A mai esetben súlyosan érintett peres fél azonban ettől függetlenül megteszi a bünvádi feljelentést, bejelenti az esetet az ügyvédi kamarának és feljelentést tesz a példátlan esetről az igazságügyminiszternek is.

— Tisza István Budapesten. Tisza István gróf kétheti távollét után geszti birtokáról ma Budapestre érkezett és résztvett a képviselőház ülésén.

— Magyar nemesség. A király Bien Dávid kaposvári lakosnak, a Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság gazdasági főintézőjének s törvényes utódainak a magyar nemességet „Pusztakovácsi” előnévvel adományozta.

— A főváros népesedése. Budapestről jelentik: A főváros ma délután tartott közgyűlésén tett jelentést Bárczi István polgármester a fővárosban befejezett népszámlálás eredményéről. E szerint 1911. január elsején Budapest területén 881601 lélek élt. Az eredmény kedvezőbb mint a mennyire az 1900—1906. évek közötti fejlődés alapján számítani lehetett. Az összes szaporulat 147436 lélek a mi 20 egész százalékos emelkedésnek felel meg. Ebből 89855 az utolsó ötödfél esztendőre esik. Meglepő a budai részek eső fellendülése szemben a pesti oldal lassu fejlődésével. Az abszolút gyarapodás a balparton 106757 lélekkel nagyobb, míg a jobboldalon 40679 a szaporodás, ami arányszámokban kifejezve a budai oldalon 33 négytized százalék, míg a parton csak 17 négytized százalék. Legnagyobb emelkedés úgy absolute, mint percent számokban az I-ső kerületben: 25653 vagyis 55 négytized százalék, legkisebb a IV. kerületben 422, tehát alig egy százalék.

Budapest lakosságának szaporodása kedvezőbb Bécs városánál, ahol a gyarapodás 19.4 százalékos tesz ki. Ha ebből leszámítjuk a tíz év alatt a városhoz kapcsolt külvárosok 75000 főnyi lakosságát, úgy a szaporulat csak 15.6, vagy Budapest szaporulatánál 45 százalékkal kisebb. Az egyes kerületek gyarapodásának abszolút számai a következők: I. 25653. VII. 22.045. VI. 20770. X. 17760. VIII. 17021. IX. 16322. V. 12417. III. 11045. II. 3985. IV. 422. Figyelmet érdemel még a külterületek népességének erős szaporodása. A belterületek szaporodása 77270 lélek tehát csak 12.5 százalék, a külterületre pedig 70160 tehát 58.3 százalék. Ebből látható, hogy a főváros fejlődése erősen a perifériák felé terjed.

— Kérelem. A bankett rendező bizottság felkéri mindazokat, akik gróf Tisza István tiszteletére a hó 28-án, este 9 órakor a „Fehér Kereszt” s. álloda téli kertjében tartandó társas vacsorán részt ohajtanak venni, szíveskedjenek a részvételi jegyet legkésőbb a hó 26-ik napjának este 8 órájáig annál is inkább kiváltani, mivel a rendelkezésre álló helyek korlátolt száma okán, a később beérkező aláírások esetleg figyelembe vehetők nem lesznek. Egy teríték ára itallal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők Weisz Leó, ifj. Klein Mór könyv- és papirkereskedésében, Maresch Gyula diszmiáru üzletében és a Nemzeti Munkapárt aradi köre irodájában kitett íveken.

— Újabb előnév. A hivatalos lap közli, hogy a király Kövesdi báró Huszár Károly kamarásnak, valamint törvényes utódainak, magyar bárói rangjuk s „Kövesdi” előnévük épségben tartása mellett, a „Brenhidai” előnevet adományozta.

— Népszámlálás. Sopronból jelentik: A város népessége a tíz év előtti 30628-ról 31748-ra emelkedett. Orsova népessége 5543, a lakosság szaporulata 441 lélek.

— A kínai pestis. Pekingből jelentik: A kínai kormány rendelkezésére az európai negyedek ma lezárták, hogy a pestis továbbterjedését megakadályozzák. A járvány legerősebben Pekingben és Hongkongban dühöng.

Berlinből jelentik: A német császár ma táviratot küldött jelenleg Indiában tartózkodó fiának, akit arra int, hogy csak az esetben látogasson el Pekingbe, ha biztos arról, hogy őt nem fenyegeti veszedelem.

— Értesítés. Az Aradi Villamosági Részvénytársaság ez uton értesíti a m. t. fogyasztó közönséget, hogy a kábelhálózat mentén a hó 26-án, esütörtökön és 27-én pénteken déli 12 órától 1-ig az áramszolgáltatás új gép bekapcsolása miatt szünetelni fog.

— Botrányt okozó lelkész. Budapestről jelentik: Budán nagy felháborodással tárgyalják egy magáról megfélemedezett papnak durva, tapintatlan viselkedését. Vasárnap délelőtt a Mátyás-templom előtt több kis diák sétált fel és alá, testvéreikre várakozva, akik a templomban misét hallgattak. Köztük volt Geizler Béla, a II. kerületi főreáliskola V. osztályos tanulója. Egyszerre odalépett hozzájuk Somorjai Antal káplán, aki rájuk támadt, a nevüket tudakolta, s megfenyegette őket, hogy valamennyiüket feljeleníti az igazgatójuknál. Egyikük-másikuk vonakodott nevét bemondani, mire a káplán rendőrt hívott. A fiúk megszeppenve mondták be ekkor neveiket. Véletlenül odavetődött Geizler bátyja, aki megkérdezte, hogy mi történik ott. A káplán dühösen ráförmedt: Mi közö hozzám, takarodjék, mert mindjárt pofonütöm. Be sem várta a fiu választát, s teljes erővel arcul ütötte. Közben nagy tömeg verődött össze, amely haragos felzudulással nézte a káplán viselkedését. Sokan megütköztek a brutális eljárásán, és a káplán látva a fenyegető állásfoglalást, elillant. A fiuk édesanyja panaszt tett Nemes Antal budai prelátnak, de nem kapott elégtételt. Ezért Geizler becsületsértés és könnyü testisértés miatt ma feljelentette Somorjait, egyben bejelentették az esetet a kultuszminiszteriumban, ahol Várady c. püspök erélyes megtorlást ígért.

— Városi telkek árverelése. A törvényhatóság elhatározta, hogy a tűzériaktanya céljaira hirtelen felbuzdulással megvett, de fel nem használt telkeket házhelyekre parcellázza és eladja. A tanács most készül végrehajtani a határozatot és huszonegy parcellát február 13, 20 és 27-ikén megtartandó árveréseken akar értékesíteni. A telkek átlagos ára 15 korona négy-szögölenként három sarok parcella kivételével, melyeknek árát 20 koronában szabta meg a gazdasági szék.

— Báró és színésznő házassága. Nagyváradról írják: A nagyváradi 7-ik Vilmos-huszárezred egyik délceg, vidám kedvű, népszerű és gáláns mánástisztje volt Podmaniczky Béla báró főhadnagy, aki éveken át szolgált a nagyváradi garnizonban. A fiatal báró az ősszel hosszabb ideig Bécsben tartózkodott és megismerkedett a nagy császárváros egyik ünnepe, szép művésznőjével, Krenn Ka alinnal, aki a bécsi színházak egyik legelőkelőbbjének primadonnája, általánosan tisztelt, nagyratartott művésznője volt. Az első ismeretségből csakhamar komoly rokonszenv, utóbb mély szerelem támadt. Podmaniczky Béla báró értesítette családját, hogy nőül veszi Krenn Katalint. A család, — a magyar mánásvilág egyik legkiválóbb, történelmi nevű familiája, — miután belátta, hogy érett megfontolással és férfias elhatározással áll szemben, nem tett ellenvetést és a házasság csakhamar befejezett tény lett. Podmaniczky Béla báró november hó 15-én megjelent Rimler Károly polgármester-nél és felmentést kért a hivatalos, háromszori kihirdetés alól. Rimler Károly polgármester készséggel adta meg a dispencziót és a házasságkötés néhány nap múlva Budapesten végbement. Podmaniczky Béla báró hitvesével együtt még december hó folyamán leköltözött Nagyváradra. A fiatal pár teljes visszavonultságban él. A Schlauch-tér egyik szépfekvésű helyén, a Sztarill-ház első emeleti lakosztályát vették ki. Azóta — ma is — ott laknak. Kévéssel utóbb a délceg huszárfőhadnagy megvált a katonai pályától. Kilépett a hadseregből: polgári karriert akar csinálni. Amíg a szükséges előképzettséget megszerzi, állandóan Nagyváradon marad családjával együtt. Mert egy gyönyörű, mosolygó arcú kis baba is van velük, a fiatal asszony, Podmaniczky Béláné nővérének leánya.

— **Község a papja ellen.** Évek óta állandó ellenségeskedés folyik a szécsényi zsidó hitközség és a főrabija Müller Salamon között. Nyolc évvel ezelőtt a közigazgatási hatóságok arra kötelezték a hitközséget, hogy több évre visszamenőleg szolgáltatassa ki a rabbinak elmaradt fizetését. A folytonos harc annyira megviselte a főrabbit, hogy oly idegbeteg lett, hogy gondnokság alá kellett helyezni. Másfél év előtt a gondnokságot megszüntették és a pap elakarta foglalni állását. Csakhogy ez nem ment simán. A hitközség tagjai a rabbi ellen foglaltak állást és tetteleg is inzultáltak. Az állását is időközben mással töltötték be ő pedig koldulással tartotta el magát. A rabbi a kultuszminiszterhez fordult, aki ma visszahelyezte állásába. A miniszter határozata nagy izgalmat keltett Szécsényben és élénk érdeklődéssel várják a fejleményeket.

— **Megölte az elvált férjét.** Hajduszoboszlóról jelentik: Tóth István odaváló lakost, aki feleségétől elváltan élt, ma az országuton holtan találták. A csendőri nyomozás kiderítette, hogy Tóthot az elvált felesége a szeretőjével Pinczés Istvánnal együtt gyilkolta meg. Pinczés bevallotta, hogy őt Tóthné bujtogatta, sőt a gyilkosságban is résztvett. Baltával fejbeütötte a mit sem sejtő embert, majd egy konyhakéssel a nyakát elmetsette. Pinczés pedig addig ütötte-verte, amíg meg nem halt.

— **Kézmárszky tanár,** a magyar nőorvosok nagynevű nestora, a következőkben nyilatkozott: „Klinikámon a természetes Ferenc József-keserűviz kiterjedt alkalmazás alapján a legkedveltebb hashajtók sorába emelkedett. Kiváló előnye, hogy a gyermekágyasok is szívesen veszik, mert a Ferenc József-víz kitűnő hatása minden kellemetlen mellékület és következmény nélkül, biztosan és rövid idő alatt nyilvánul. Kapható ásványvíz-üzletekben és gyógytárakban. 24—X.

— **Csalás könyöradománygyűjtéssel.** Az egyik portyázó detektív ma délelőtt meglátott egy gyanus alakot, aki akkor lépett ki a Neumann Testvérek Széchenyi-utcai irodájából. Igazolásra szólította fel az illetőt, aki Berger Zoltán temesvári áruügynöknek nevezte magát. Mialatt a detektív evvel beszélt észrevette, hogy egy ember gyors futásnak ered közvetlen mellette. Tisztában volt vele azonnal, hogy ez a kétszemély összetartozik, ezért Berger Zoltánt előállította. A rendőrségen azt vallotta Berger, hogy egy ívvel könyöradományokat gyűjtött orosz menekültek részére. Azt mondta, hogy megugrott társát Berkovicsnak hívják, egy temesvári kávéházban ismerkedett meg vele s ő adta az eszmét, hogy más kereset híján így próbáljanak megélni. Bergert azonnal a rendőrbíró elő állították, aki öt napi elzárásra ítélte, amelynek kitöltése után eltoloncolják. Berkovicsot keresi a rendőrség.

— **Gyanus halál.** Szabadkáról jelentik: A bács megyei Csátalja községben a minap felakasztva találták Pencz József odaváló gazdát, akinek mint öngyilkost el is temettek. Pár nap múlva suttogni kezdtek a faluban, hogy a gazda nem természetes halállal halt meg. A csendőrség erre nyomozni kezdett és a nyomozás eredményéről jelentést tett az ügyészségnek és a vizsgálóbíróknak, aki elrendelte a hulla exhumálását. A gyilkosságot valószínűvé teszi, hogy a hulla nyakára kötve egy zseb-kendőt találtak. A nyomozás nagy erélyvel folyik.

— **Köszönet.** Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság az aradi 1848—49-iki honvédek segélyezésére ötven koronát, egy ismeretlen pedig Nagy Kálmán ur az aradi Kossuth-asztaltársaság elnöke útján öt koronát adományozott. Fogadják a nagylelkű adományozók ez uton is az aradi 1848—49-iki honvédegyet hálás köszönetét.

— **Tüzek.** Steiner József műépítész Szent László-utca 4. számú házának mansard helyiségében, ahol az iroda is van, egy deszkafal a kályha csövétől meggyuladt s kis darabon égni kezdett. A tüzet a házbéliek és a két megjelent tűzoltó hamarosan eloltották. A tüzről a rendőrségnek nem tettek jelentést. — Ma délelőtt fél tíz tájban a Neumann Testvérek Andrassy-tér 24—25. számú palotájában az udvari háromemeletes épület padlásán tűz ütött ki, amely körülbelül egy hét óta lappanghatott. A tűz hibás építkezés miatt keletkezett, amennyiben egy gerenda elszigetelés nélkül mélyen volt a kéménybe beépítve, s az erre ráakadó korom gyuladhatott meg, amely lassan tovább terjedt a gerendán. A tüzet ma vették észre, hamarosan eloltották.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 25-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságot kötötteket jelentettek: **Született:** Hudy Ernő bádogosnak Ádám nevű fia. Montag Mózes nagybirtokosnak Miklós nevű fia. Marsi Antal vasuti fékezőnek Antal nevű fia. Vince Pál szabó segédnek Pál nevű fia. **Meghalt:** Winter Róza 7 éves leány. Zselinszki Gusztáv 66 éves gépész. Nikolics Istvánné 26 éves napszámos neje. Teschner József 67 éves kalapos mester. Ristni Róza 12 éves leány. **Házasságot kötött:** Mészáros István máv. kocsirendező Gyenes Máriaival. Krausz Márk kereskedő Freud Fanniával.

— **A Scott-féle Emulsionak,** mely gyógyszer-cukamájolajból, méz és nátron hipofoszfitek hozzáadásával készül, hatása oly kedvező és gyökeres, hogy sokan rendszeresen, sokan pedig a tél kezdetével szedik és gyermekeiknek adják, meghűlés és köhögés megelőzésére, — mely célra kiválóan alkalmas. Nemesak az nagy előnye a Scott-féle Emulsionak, hogy könnyen emészthető, hanem ize is kellemes és nem jár vele az a jaggatás, mint gyermekkorunkban, mikor arról volt szó, hogy egy kanálnyi csukamájolajat bevegünk.

— **Leltár előtt,** mályen leszállított árban lesznek eladva női selyem és bőrtáskák, utazókészletek, bőrdöngők, pénz és szivartárcák, manicűr és fésűgarnitúrák, lánczövek és más díszmű, pipere és illatszerek. Hegedüs Gyula kefe, pipere- és illatszerkereskedésében, Arad, Andrassy-tér 15. 228

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weiszal. 201

MULATSÁGOK.

(=) **Turisták piknikje.** Az „Aradi Turista Egyesület” folyó évi február hó 18-án, tombolával egybekötött táncestélyt rendez. A teendők megbeszélése céljából az egyesület elnöksége fölkéri a vigalmi bizottság tagjait és az érdeklődőket, hogy folyó hó 26-án (csütörtökön) este 6 órakor az egyesület helyiségében (Deák Ferenc utca Vass-szálló) minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

(=) **Táncmulatság.** Az aradi kisiparosok egyesülete február hó 12-én azaz vasárnap este 8 és fél órakor a Fehér Kereszt szálloda dísztermében ipari szakkönyvtára javára zártkörű bálát rendez. A bál védnöki és díszelnöki tisztét Arad város ipari és kereskedelmi társadalmának kitűnőségei vállalták magukra. Azonkívül nagyszámban rendezőség faradozik a mulatság

sikerének érdekében. Belépő díjak: személyjegy 1.40 kor., családjegy 3.— korona. Karzat 50 fillér személyenkint. Aradi kisiparosok egyesülete vigalmi bizottsága.

Aradi aviatikus találmánya.

— **A repülés biztonsága. — Asbóth Oszkár sikere. —**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 25.

Hosszu, de kitartó küzdelem után ugylát-szik révbe ér egy értékes magyar talentum, aki minden nemes ambícióját arra irányította, hogy szülővárosának, Aradnak hírnevét öregbítse a maga sikerei által is. De ez nem sikerült. Asbóth Oszkár kénytelen volt elmenni Aradról, hogy a repülés terén nagyjelentőségű találmányát értékesíthesse.

Rendkívül elmés és praktikus önműködő repülőgép-stabilizátort szerkesztett Asbóth, aki jelenleg Budapesten tartózkodik nagyjövőjű találmányának értékesítése végett. Évek óta foglalkozik már aviatikai kérdésekkel; volt már saját kompozícióju repülőgépe is, melyről tekintélyes szakértők a legnagyobb elismeréssel szóltak, csak anyagi ereje nem engedte, hogy megfelelő gépet vigyen bele. A szakköröknek bemutatott stabilizátorja is a maga egyszerűségével nem mindennapi tehetségről tesz tanubizonyosságot. Az új találmány célja az, hogy a szél önkényének kitett repülőgép szárnyait egyensúlyban tartsa még abban az esetben is, ha a motor működése bármely okból megszűnt volna. És ha Asbóth találmánya a gyakorlatban teljesen megfelel, új korszak kezdődik a repülés történetében, mert az eddigi oly gyakori és borzalmas szerencsétlenségek kikerülhetnek azokon a repülőgépeken, melyeken rajtuk lesz az Asbóth-féle stabilizátor.

A találmányról maga Székely Mihály is a legnagyobb elismeréssel szólt. Bánki Donát egyetemi tanár, akinek szintén van egy hasonló találmánya, ezt mondta Asbóth találmányáról, hogy „a terv kitűnő, határozottan be fog válni.”

Asbóth a napokban fejezi be a tárgyalásokat egy fővárosi nagy gyárossal egy „automatikus stabilizátor” gyár megalapítására vonatkozólag.

Miután Aradon minden kilincselés dacára óriási közönnnyel találkoztam — írja a fiatal aviatikus hozzánk intézett levelében — kénytelen voltam Budapestre jönni, hol a legnagyobb kapacitások tárt karokkal fogadtak, belátva találmányom korszakalkotó voltát.

Igy Arad elesett egy gyártól, mely a várost az egész világon ismertté, híressé tette volna.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékáliomás) — — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály — — —	151
Nyomda — — — — —	151

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

.) Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszer-tárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipócai Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcbőre rózsás, üde, friss, finom, hamvas és tisztán matt. Ilyenné tette a Yes Porcellánpouder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden pouder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpouder, ártalmatlan, ezt a hítes vegyész bizonyítja és mert szépítő hatása biztos, millió esetben kipróbált.

A Porcellánpouder csak „Yes“ felírással való! Kapható az egész világon mindenütt. Az Amerikai Porcellánpouder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Kecskeméti-utca 8., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5 — 3. — korona. Aradon kapható: Wánu Rezső, G. Földes Kelemen, Vojtek és Welsz, Hied Úcsa Hajós Árpád és Hegedűs Gyula cégnél.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kereskedők nagygyűlése Aradon. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerülete február 5-én vasárnap délelőtt 11 órakor tartja az évi nagygyűlését, a melyen részt vesz és előadást tart Szende Pál dr., az O. M. K. E. főtitkára is. A gyűlést az Aradi Lloyd-társulat új helyiségének nagytermében tartják meg, s így a nagyterem első szereplése egy kereskedői jellegű és fontos összejövetel befogadása lesz. A nagygyűlésnek, a melyre az aradi és vidéki kereskedőket nagy számmal fogják bevenni, egyéb tárgya is lesz, a többek között a nagyközségi és falusi kereskedők tevékenységi programjának megállapítása.

Közigazgatási bejárás. Az Arad-hegyaljai h. é. motoros vasut villamos üzeművé leendő átalakítása tárgyában a mai napon Halász László kereskedelemügyi miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt a városháza tanács-termében az érdekeltség bevonásával közigazgatási bejárás tartatott. Az átalakítás ellen kifogás egy részről sem tétetvén, a munkálatok kivitele azonnal foganatba vétetik, úgy hogy a villamos üzemű vasut okvetlenül még folyó év október havában megnyílik. A bejárásban részt vettek: A kereskedelemügyi m. kir. miniszter képviseletében: Halász László miniszteri osztálytanácsos, Köpöcsy Elemér máv. mérnök. A cs. és kir. közös hadügyminiszterium részéről Putz József cs. és kir. százados. A m. kir. posta és táviratigazgatóság részéről Lázár Lipót főmérnök. A m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről Koromzay Frigyes felügyelő. Arad vármegye közönsége és közigazgatási bizottsága részéről Dálnoky Nagy Lajos alispán, Keller Izsó műszaki tanácsos, Baros Ferenc dr. főszolgabíró, Faragó István főszolgabíró. Arad sz. kir. város közönsége és közigazgatási bizottsága részéről Virágh Lajos főmérnök, Jegessy Károly dr. tiszti ügyész, Steinhardt Mór dr. közig. biz. tag, Sarlot Domokos főkapitány, Keller Izsó műszaki tanácsos. A Máv. igazgatósága részéről Deutsch Adolf felügyelő, Gyulányi Rezső felügyelő. Az Aradi és Csanádi E. Vasutak részéről Vass Gusztáv főfelügyelő, Schoör Lajos felügyelő. Az aradi villamosági rész-

vénytársaság részéről Fényes Dezső igazgató. Az Arad-hegyaljai h. é. motoros vasut részéről Szabó Zoltán igazgatósági tag, Zerkowitz Rudolf vezérigazgató, Kakujay Károly műszaki tanácsos, igazgatósági tag, Förstl Ottó főmérnök, Gábor Sándor forgalmi főnök. Az aradi végállomási kiterő kérdésénél a Neuman Testvérek cég képviseletében Mandl Vilmos dr. ügyvéd, városi biz. tag, a terület-használati kérdésnél a város képviseletében Jegessy Károly dr. tiszti ügyész, egyes magánosok képviseletében pedig Krenner Zoltán dr. ügyvéd, városi bizottsági tag tették meg és vétették jegyzőkönyvbe megjegyzéseiket. Este Zerkovitz Rezső vezérigazgató vacsorát adott a Központiszálloda télikertjében, melyen a küldöttségen kívül a város előkelőségei vettek részt. Sztan-kovics Miklós, a Máv. üzletvezetője felköszöntőt mondott a motoros vasut felvirágzására.

Budapesti áru- és értéktöze.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 25.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínát, vételkevé gyenge, 5 ezer mm. 5 fillérre olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. áprilisra 11 23-11 29	11 29-11 30	
Buza 1911. májusra 11 16-11 17	11 17-11 18	
Buza 1911. októberre 10 80-10 81	10 78-10 79	
Rozs 1911. áprilisra 8 05-8 05	8 08-8 07	
Rozs 1911. októberre 7 87-7 88	7 90-7 91	
Tengeri 1911. májusra 5 68-5 68	5 69-5 70	
Zab 1911. áprilisra 8 72-8 73	8 71-8 72	

Budapesti értéktöze. (Táv. jelentés)

— Jan. 25. —

Magyar aranyjárdék 4%	111 80
Magyar koronajárdék 4%	91 95
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81 25
Magy. földterhm. kötvény 4%	92 50
Horvát-szlavon földterhm. kötvény	94 —
Magyar nyeregyorsorjegy kölcsön	273 —
Tiszászab. és szegedi sorjegy kölcsön	158 —
Osztrák járdék papírban	93 25
Osztrák járdék ezüstbe	97 25
Osztrák járdék aranyban	116 50
Osztrák koronajárdék 4%	93 10
1-60. évi osztrák államsorjegy	163 —
Osztrák-magyar bankrészvény	18 90
Magyar hitelbank-részvény	86 50
Osztrák hitelintézet részvény	676 —
Osztr.-magy. államvasuti részvény	747 —
30 frankos arany (Napoleonkor)	19 1
Német birodalmi marka	117 35
London vista	240 17 1/2
Paris vista	94 9
30 márkás arany	28 47

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Jan. 25

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10 25-10 35
76	10 33-10 45
77	10 45-10 55
78	10 55-10 60

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10 15-10 25
Rozs	6 90-7 —
Árpa	6 80-6 90
Zab	7 50-7 60
Tengeri(ul)	4 60-4 65

Feladás szerkesztő:

BOLGAR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1911. január hó 26 án:

A) bérlet. A) bérlet

A t e s t ő r.

Vigjáték 3 felvoná-ban. Irta: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

A színész	Szendrey M.	A színésznő anyja	Benkőné.
A színésznő	Novák Irén.	A hitelvező	Kilcsar L.
A kritikus	Varnay Jenő.	Szocietány	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. jan. 26-án, csütörtök:

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett)

1. Muki a városban. Humoros. — 2. A vér. Dráma. — 3. A természet csodái. Szenzációs tudományos felvétel. — 4. Kecsege ur hipnotizálva. Bohózat. — 5. Fehérgi napfürdők. Látványosság. — 6. A fegyenc. Dráma. — 7. Feministák. Humoros. — 8. A mumia Gauthier Theofil beszéje után. Szenzációs attrakció.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Az előadások tartama 1 és fél óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 2 kor., II. hely 1 kor., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Műsor: Ma csütörtökön 1911. január 26 án

1. Syria Természetutáni felvétel. — 2. Az ujdun állt tejesleány. Eredeti bohózat. — 3. Hűség és hadsereg. Magható dráma. — 4. Sztrikoló masamódok. Humoros kép. — 5. A világ legérdekesebb mozgóképe! A kék gyémánt. Sherlock Holmes és Lupin arzenál igalmass detektívdrámája. 700 méter hosszú kép, több felvonásban.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zárterek 1 kor. I. és II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill.

Az előadások délután 5 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhatar. — Buffet.

NYILTTER.

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya. Bőr- és dús kórtalan-tartalmú, ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételű kóvetkeztében a kórtalan-tartalmú vese-, húgykő- és húgyhajtó esetekben, valamint a kórtalan-tartalmú, csúszós bántalmaknál, továbbá a légző- és emésztőszervek derengés bajainak gyógyítására.

Főelárusítók Aradon: Dör Gusztáv, a városházszemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 826. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

AKI

zamatatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérért egy üveg 381

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Keresünk expedciónk részére egy kisegítő
nő vagy férfi munkaeerőt. Jelentkezni lehet
a kiadóhivatalban.

Egy, az adóügyi teen-
dőkben jártas, a román
nyelvet is beszélő
nőtlen

egyén

a ménesi körjegyző-
ségnél állandó alkal-
mazást nyerhet, bő-
vebbet alulírott kör-
jegyzőnél.

417

Kovacevits György,
körjegyző.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus
gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl
gyökeres és elsőrendű minőségben

HÁMORI-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229

69—1911.

Hirdetmény.

Az 1910. évi december hónap-
ban engedélyezett italmérések
várható forgalmáról az aradi m.
kir. pénzügyőri biztosság által
küldött összeirási jegyzék 5 drb.
ívét az állami jövedékről szóló
1899. évi XXV. t. c. 17 §-a és az
erre vonatkozó utasítás 17. §-a
értelmében 1911. évi január hó
17-től számítandó 8 napra a
városi fogyasztási adófelügyelő-
ségnél közszemlére azzal tesszük
ki, hogy azokat az érdekeltek,
névszerint Schmidt Miklósné,
Barna Kálmánné, Janesár Miklós,
Égető Jánosné, Szécsi Pál, kik
italméresi engedélyt kaptak, nem-
csak megtekinthetik, hanem az
azokban kitüntetett forgalmi ada-
tokra nézve úgy nevezettek, mint
az aradi kereskedelmi testület és
az ipartestület is nyújthatnak be
a fentebb jelzett idő alatt a vá-
rosi fogyasztási adófelügyelőség-
nél észrevételeket.

A város tanács.

■ ■ A farsangra ajánljuk ■ ■ kitűnően berendezett nyomdánkat

tisztelt olvasóink szives figyelmébe, hol

Névjegyek,

Báli meghívók,

Esküvési meghívók,

Eljegyzési értesítők,

Üzleti nyomtatványok,

Művek,

Könyvek stb. stb. stb.

Gondos és pontos kiállításban, méltányos árban készíttetnek.

Szives megrendelést kér: **Aradi Nyomda R. T.**

Értesítés!

Értesítem Aradváros és vidéke n. 6. közönségét, hogy a Forray-utca 2. szám alatt 22 év óta fennálló Beck J.-féle

cukorka, csokoládé és déli gyümölcs különlegességi üzletét megvettem

és azt friss árukkal felszerelve, személyesen tovább vezetem. A kereskedői pályán sok éven át szerzett tapasztalataim abba a kellemes helyzetbe jutattak, hogy b. vevőim megelégedését úgy első minőségű áruim, valamint olcsó árak és figyelmes kiszolgálás által kiérdemeljem, miért is szíves partfogást kér kész szolgálattal. 4121

Németh Sándor és Társa.

Nagy választék csipkékben és olcsó aranyszővetekben.

Értesítjük a t. vásárló közönséget, hogy az olcsóságáról köztanmert csipkeáruházunkat továbbra is fogjuk vezetni, úgy, hogy minden héten újabb és újabb partle-árak érkeznek, mert

Olcsón csak a

Csipke Áruházban

(Asztalos Sándor-utca 4) lehet vásárolni.

„ A következő kizárólag „

PARTI ÁRUK

kerülnek eladásra:

Női ing R. schiffonból 75 kr.-tól feljebb	Férfi ing R. R. schiffon 99 krtól feljebb
Női nadrág „ 74 „	Téli ing 35 „
Gilet alj I. dupla 125 „	Gallér osak 7 „
Lüszter alj I. dupla 125 „	Kézleő párja 8-16 „
Selyem alj I. dupla 375 „	Hártsnya 3 pár 50, 90 és 100 „
Midervédő batlezt 52 „	Selyem gallérvédő 68 „
Batlezt alj 125 „	Klasszékeztü párja 59 „
Taft selyem I. métere 68 „	Selyem sál 38 „
Csikes selyem I. métere 82 „	Kézimunka kongró kezdés 125 „
Gyermekruhák 75 „	Csipke, méterje 1 „
Zsebkendő tuatja 58 „	Csipke szövet 25 „

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni, mivel hogy most ismét igen nagy mennyiségű újabb árak érkeztek. Tisztelettel

GEIGER GYULA FIAI

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Férfi ruhaszövet gyapjuból frt 120-tól kezdve. Blouse 1.25 krajcar.

Szinészek és énekesek

kiváló eredménnyel használják

a Rozsnyay-féle

Eucalyptus Menthol-Dragee-t!

A szájpadtás és torok szárazságát megakadályozza.

Egy doboz ára: 1 korona 50 fillér.

Alpesi gyomorsepp

Alpesi gyógynövényekből készült erősítő-szer, mely az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza. 1 nagy üveg 1 kor. 40 fill.

Gyomorégés, felbőfőzés ellen igen kiváló jó hatásu

Dr. Rozsnyay étpora.

411

Egy doboz 70 fillér.

Kitünő zamatu rumot készíthet házilag a

Rozsnyay-féle rum eszenciával

Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fill.

Kapható:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában, Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Alkalmi vételot és eladások

Ékszeráruyakban

Arany és ezüstművekben. Arad legnevezetesebb ára és ékszerárakára

Deutsch Izidor

Arad és ékszerész

Weitzer János-utca, Minerva-palota

Zálogóculák

Arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételre vagy más tárgyra átcsereztetésre. TELEFON 433. TELEFON 436.

698 - 1911.

Hirdetmény.

A kerékpáradó tárgyában 5903-164-900. sz. a. alkotott szabályrendelet I. §. értelmében felhívom mindazon városi lakosokat, akiknek kerékpár van tulajdonában, hogy az 1911. évre esedékes kerékpáradót az 5. §. értelmében most már 15 nap alatt annál is inkább befizessék avagy a 9. §. értelmében kerékpárjukat az ellenzár alkalmazása végett hivatalomhoz bemutatassák, mivel ellenese ben a már idézett szabályrendelet 11. §. értelmében jövedékesonkítás miatt 200 koronáig terjedő bírsággal lesznek büntetve. Arad, 1911. évi január hó 20.

Aradváros adóhivatala.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperegű szer kitünő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben visszamaradt gyermekeknek, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.“

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitünő amerikai

gummi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

EREDETI POPOFF-TEÁK!!

Elismert legjobb

Tea

és

Rum

beszerzési forrás

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

VALÓDI ANGOL RUMOK!!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Elsőrendű fűdrásznő

ki a legkényesebb igényeknek is meg'el, alkalmi fésüléseket vállal. Inczedy Etelka, Gróf Károlyi-utca 10. 4583

Használt kerékpárt

és gramofont megvételre keresek. Weber, bizományi iroda Világos. 4572

Eladó

Knézich Károly-utca 9. sz. ház, melyben 10 szoba és mellékhelyiségek vannak, állandó biztos lakóval. Értekezhetni Rákózy utca 10. ajtó 11. 266

Intelligens u inő

házvezetőnői állást keres helyben, esetleg pénztárnoknőnek is elmegy akár vidékre is. Cim a kiadóhivatalban. 346

Legujabb festőminták.

Farsó fatárgyak festésre, égetésre, lámpaernyők, virágcsereptokok, vitragepapirok. Asztaldíszítésre alkalmas futók és asztalkendők. Legujabb divatlapok, Tolnai Világlapja raktáron. Krausz Paulin, Színházépület. 284

Észerszám

és nyereg, használt, de jókarban lévő, megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 4628

Kiadó.

Egy szép nagy utcai és egy udvari egymásba nyíló a lépcsőházból külön bejárattal bíró II. em. kétszobás lakás, amely orvosi esetleg ügyvédi irodának is igen alkalmas. Bővebbet József főherceg ut 12. sz. alatt a házmesternél 388

Maszinger-utca 5. szám alatt

egy 5 szobás külön zárt folyosóval, villannyal, fürdő-szobával mellék helyiségekkel ellátott uri lakk minden órában kiadó. Ugyanott egy műhely is. 377

Kiadó május elsejére

Lipót-utca 10/a 2 szobás lakás, konyhába vízvezeték. Nagy kert. Bővebbet özv. Csömöry Józsefné szálló birtokos Kovaszincz. Ajánlott levélre felelet megy. 367

Fűrészelési vállalat

fűrészelést 1 öl 3 vágással 8 kor., 4 vágással 1 öl 4 kor. vállal. Jakubovits József, Szel-utca 1b. sz. 389

Mindenes

bejárónő kerestetik Ilona-utca 4 szám alá. 406

Vegyes kereskedésemben

fiatal segéd alkalmazást nyerhet folyó év február hó 1 napjától. Ajánlatok Wittenberger Mór Kovaszincz küldendők. 385

Egy utcai külön bejáratu

butorozott szoba február 1-ére kiadó. Esetleg teljes ellátással Bercsényi Miklós-utca 33. 395

Rongáit dooza levélpapírok

meglepő olcsó árban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesztek egész könyvtárakat legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv és papirkereskedése. Aradon. 4071

Műgyetemi hallgató

mérnöki vagy vállalkozói irodában alkalmazást keres. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Műgyetemi hallgató” jellegére. 416

Különös karban levő

koncert zongora eladó. Megtekinthető Faix Jaques zongorakészítőnél, Batthyányi-utca. Eladó címe a kiadóhivatalban. 421

Modern,

világos hálószoba még új, elköltésés miatt eladó. Lovarda-utca 1. sz. I. emelet. 422

2 szoba kiadó

Apponyi Albert-körut 8. I. em. ajtó 7. 428

Hirdetmény.

Egy 6600 korona évi díjazással ellátott, Erdélyben, kisvárosban lévő I. oszt. postás helyet cserélne egy aradmegyei II. vagy III. oszt. postással. Értekezhetni: tólvárad radi jegyzővel. 387

Vendéglők, kávéházak és fűszerüzletek 418

adásvételt

ingyen közvetíti és sörkölcsönöket leggyorsabban ki eszközöl

Leonhardt

Arad, Fehér Kereszt-szálloda.

**Nagyobbitás
miatt
egy divatos stabilgép
malomberendezéssel
együtt
olcsón eladó.**

Bővebbet megtudhatni
a borosjenői gőzmalom-
ban.

415

Uj üzlet.

„Körösvölgy pálinka raktár”

cim alatt uj üzlet nyílt az
Andrássy-tér 5. sz. a. (Almay-
palota), ahol valódi szilvórium,
törköly, rum, cognac és likörök,
valamint Almay-féle fajborok
palackokban árusítatnak.

Na yérdemü közönségnek szí-
ves támogatását kéri

Schwarcz Pál,

üzletvezető.

224

Uj minta- és gazdasági gép asztalos műhely!

Van szerencsém az érdekelteket
értesíteni, hogy Aradon, Mikes
Kelemen-utca 45. 47. számú ház-
ban minta és gazdasági gép mű-
helyt nyitottam. — Elvállalok a
legszakosabb kivitelben min-
den e szakmába vágó munká-
kat leggyorsabban és legolcsóbb
árak mellett. — Szives párt-
fogást kér 4468

kiváló tisztelettel

Kronberger István

műasztalos.

Ügyes tanuló fölvetetik.

Van szerencsém a nagyérd. kö-
zönség tudomására hozni, hogy

asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. szám alá
saját házamba áthelyeztem és min-
den tekintetben a modern követel-
ményeknek megfelelően berendez-
tem. Mint eddig, úgy ezután is fő-
törekvésem lesz izléses kivitel, szo-
lid munka és olcsó árak által a
nagyérd. közönség bizalmát kiér-
demelni. 3951

Elvállalok modern lak- és boltberen-
dezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses
pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,

épület és műbutorasztalos.

FÖLDES KELEMEN

orvosi laboratórium Arad.

Végez:

Vizelet, köpet, bélsár, vér, gyomornedv vérviz-
gálatokat.

Wassermann-féle Lues reakciót.

Malaria plasmodiumok kimutatását.

Vidal Ficker (Tiphus, Paratiphus) Punctios (lumba-
lis, pleuralis abdominalis) folyadékok vegyi bacteriolo-
gikus és cytologikus vizsgálatait.

Toroklepedék, orrváladék, diphteria, szem és fül
váladék bacterologicus vizsgálata. Spirocheta palida ki-
mutatása Sperma vizsgálata (azoosperma.)

Kórszövetani vizsgálatok, stb.

A vérvizsgálatokhoz szükséges vérvételre használandó
sterill kémcsövek az orvos uraknak rendelkezésére állanak.

A vizsgálatok díjait a legméltányosabban állapítottam
meg.

A vizsgálatokat **dr. Lukáts Jenő és dr.
Pogay István** orvos urak végzik. 361

Nélkülözhetetlen háziszser

„Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósbor-
szeszek közül a legjobb hatásának
bizonyult.

A Doré sósborszesz kitünő eredménnyel használható mint
bedörzsölőszer, mindazon esetekben,
midőn a bedörzsölést szükségesnek
tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen minden-
féle reumatiszus fájdalmaknál, fejfájás, lábfejás, oldalszurás, hátfájás és
csuszos fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20—40 cseppet cukorra csepeentve kitünő
fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszer. —

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában,

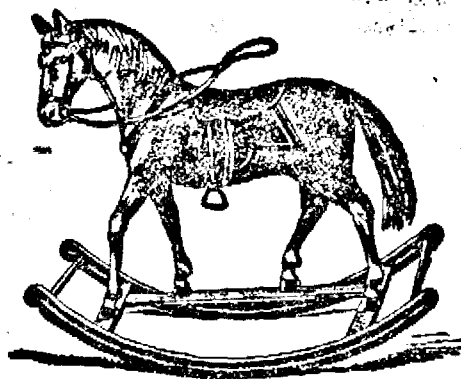
továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Weloz droguerárájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Játékok!!

mélyen
leszállított
árban
kaphatók

Eisele János koronás
áruházában

hol az összes játékaruk kiárusítatnak. 2483

6581